

פטרון מערכת דעה:

נתנדב לע"נ הרה"ח זאב ב"ר משה ע"ה
זו' האה"ח מרת פעריל ב"ר טובי' ע"ה

דעה

דעה
אליק אביד
ועבדהו

גליון מיוחד לבחורי חמד • ערוכים מתוך משנתו של כ"ק מרן רבינו שליט"א

גליון רכ - פרשת פקודי-החודש - שנת תשפ"ה

מסילת ישרים

שיעורי השקפה ומוסר בדרך החסידות

ישמעו

ענוים וישמחו:

דאס

גליקליך לעבן

פונעם 'עניו

עמוד ה

פרשת החודש

משנת החסידות

ביאורים ויסודות מורחבים בתורת מרן הבעש"ט ותלמידיו זיע"א

• בתוך המאמר:

- מדוע מונים כלל ישראל בלבד ללבנה?
- איזו שייכות יש בין ניסי יציאת מצרים לקידוש החודש?
- האם שורש כלל ישראל הוא במדת המלכות או ברוצח העליון?
- החשוב בעיניו כאפס ואין, ביכולתו להמשיך עליו נסים
- הטעם שמדת המלכות כלולה מדוד המלך ושלמה בנו
- מדוע צריכים בית דין לקדש את החודש?

ראשון הוא לכם לחדשי השנה: התחדשות והתעלות הבריאה בחודש ניסן

א

תיקון הירח תלוי ביציאת מצרים

וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶהֱרֹן בְּאַרְצוֹ מִצְרַיִם לֵאמֹר, הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רִאשׁוֹן חֳדָשִׁים, רִאשׁוֹן הוּא לָכֶם לְחֹדְשֵׁי הַשָּׁנָה. דְּבָרוּ אֶל כָּל עַדֹת יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר, בְּעֶשְׂרֵי הַחֹדֶשׁ הַזֶּה וַיִּקְחוּ לָהֶם אִישׁ שָׂה לְבֵית אָבוֹתָיו וְגו' (שמות יב א-ג).

סמיכות מצות קידוש החודש לעשיית קרבן פסח

הנה לפי פשוטו של מקרא כוונת הכתוב 'החודש הזה לכם' היא, להורות שהחודש ניסן שבו יצאנו ממצרים נחשב ראש לחדשים וראשון לכל חדשי השנה, שממנו מתחילים כולם להימנות. עוד דרשו חז"ל במכילתא (הובא כאן ברש"י) בפסוק זה, שבא הכתוב לצוות על מצות קידוש החודש, לומר שבכל תחילת החודש בשעה שהירח מתחדשת נקבע ראש חודש.

והנה מיד אח"כ נאמרה בתורה מצות עשיית קרבן פסח 'ויקחו להם איש שה לבית אבות שה לבית' - הנעשה לזכר יציאת מצרים, ויש להבין הטעם שסמך הכתוב מצוות אלו אהרדי, מששמע מזה שהינן מקושרות זו לזו, וישנה שייכות ביניהן

חודש ניסן שייך למדת המלכות

הנה נודע מהוזה"ק שהירח היא מרכבה למדת המלכות העליונה, המכונה בשם 'כנסת ישראל', וכמו שאמרו חז"ל (ב"ב יג.) 'לית סיהרא אלא כנסת ישראל', וכן איתא בגמ' (ר"ה כה.) 'אמר ליה רבי לר' חייא, זיל לעין טב וקדשיה לירחא, ושלח לי סימנא דוד מלך ישראל חי וקים', הרי שהירח שייך למדת המלכות - בחי' דוד המלך ע"ה. וענין קידוש החודש הוא, שבמצוה זו משתלבים לתקן ולהאיר את מדת המלכות, וכמו שיבואר להלן בעז"ה.

ונלמד מזה, שחודש ניסן, שהוא הראש וראשון לענין קידוש הירח שבכל ראש חודש, יש לו קשר מיוחד למדת המלכות. וחזינו כן גם מהא דתנן (ר"ה ב.) 'באחד בניסן ראש השנה למלכים ולרגלים', ומבואר שם בגמ' (ג.) דהיינו לומר שלמלכי ישראל מניסן מנינן. הרי לן שחודש ניסן משתייך למדת המלכות, ולמלכי ישראל דייקא

'כתר עליון איהו כתר מלכות' - 'מגיד מראשית אחרית'

וכדי לבאר הקשר שביניהם, נקדים בתחלה ענין פלא שמצינו במדת המלכות, והוא, שעל אף שהיא המדה האחרונה של העשר ספירות, מכל מקום באיזו בחינה היא נחשבת כמדה הנעלית ביותר ביניהם, וכמו שאיתא בתיקון"ז (י.) פתח אליהו) 'כתר עליון איהו כתר מלכות, ועליה איתמר (ישעיה מז, י) מגיד מראשית

סיכום ותמצית:

א. ניסן קשור למדת המלכות, שתכונתה 'כתר עליון איהו כתר מלכות' - 'מגיד מראשית אחרית', 'אבן מאסו' שנעשתה 'ראש פינה', וכמשיח שהוא 'עני', ולעתיד 'ירום ונשא וגבוה מאד'.

אחרית', כלומר שמדת המלכות העומדת למטה מכל המידות, מתאחדת עם הכתר שהוא למעלה מכולן, ועל סוד יחוד זה נאמר 'מגיד מראשית אחרית', שהש"ת ממשיך מן הראשית עד האחרית, ומקשר את המלכות שלמטה מכל הספירות עם הכתר שגבוה מכולן.

דוד המלך הוא 'אבן מאסו הבונים' שנעשתה 'ראש פינה'

ודבר זה רואים אנו בכל ענין הנוגע למדת המלכות, שבבחינה מסויימת חשוב הוא כדבר נמוך ושפל ביותר, אך מאידך גיסא הרי הוא נעלה ונשגב עד כדי כך שאין למעלה ממנו. כי כן מצינו בדוד מלך ישראל, שנאמר עליו המקרא (תהלים קיח, כב) 'אבן מאסו הבונים - היתה לראש פינה', הרי שמצד היותו מושרש במדת המלכות - שמקומה למטה מכל הספירות מאסוהו הבונים, אולם מאידך גיסא מקור שורשה של מדה זו גבוה ונשגב מאוד, עד שנתעלה להיות ראש פינה.

גם משיח הוא 'עני ורוכב על חמור', ויתעלה להיות 'ירום ונשא וגבוה מאד'

וכן הדבר במלך המשיח עצמו, המכונה בכתוב 'עני ורוכב על חמור' (זכריה ט, ט.) וכן נאמר בו (ישעיה נג, ג) 'איש מכאבות וידוע חולי וכו' נבזה ולא חשבנוהו, וכדרך הזה אמרינן בגמ' (סנהדרין צח.) שהוא יתיב אפתחא דרומי ביני עניי סובלי חלאים, הרי שבפשוט נראה הוא כאדם הנמוך ביותר העומד בדיוטא התחתונה ממש. אולם מאידך גיסא כתיב ביה (שם נב, יג) 'הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבוה מאד', ובחז"ל איתא (ראה תנחומא תולדות יד: וזה"ק ח"א קפא:) שמדרגת משיח תהיה למעלה מהאבות הק' וממשה רבינו, כי הוא עתיד להתעלות למעלה מכולם, כטעם 'היתה לראש פינה'.

ומכל זה יוצא, שמדת המלכות, על אף היותה אחרונה לכל הספירות, בכל זאת מקושרת היא בקשר אמיץ וחזק עם הראשונה והגבוהה מכולן - ספירת הכתר, ויש להבין ענין זה.

ב

הנהגת הטבע והנהגת הנס מקורן מהמידות 'כתר' ו'חכמה'

שתי הנהגות בעולם: הנהגת הטבע והנהגת הנס

וביאור הדברים הוא, ע"פ מה שנודע (והאריך בזה המהר"ל ז"ע בהקדמה לספרו גבורות השם ועוד) שהקב"ה קבע בעולם שתי הנהגות כלליות שבהן הוא מנהיג את עולמו,

ב. מקור הנהגת הטבע
- ימי בראשית, ספירת החכמה, הקובעת את חוקי הטבע ותמיד אינה משתנה. ראשית הנהגת הנסים, ספירת הכתר - ביציאת מצרים, ובאה ממהותו ועצמותו ית'. מכת בכורות - דחיית הגויים מן הראשית האמיתית שהוא רצון העליון.

ג. כתר - 'אין', ההכרה ברצון העליון גורמת ביטול והרגשת אין. חכמה - 'יש', כי מצד החכמה אפשר להרגיש ישות וגאווה. 'ראשית גוים - עמלק', אך ישראל ממעטים עצמן כ'אין'.

והן: **הנהגת הטבע והנהגת הנס**. הנהגת הטבע נקבעה בששת ימי בראשית, שאז העמיד השי"ת את כל מהלך הנהגת הבריאה, איך היא תתנהג מאותו זמן ואילך עד אחרית הימים, והוא סדר הנהגת הטבע. ולצדה ישנה גם הנהגת הנס, שהיא הנהגה שלימה של נסים, שלפעמים שונים ועתים מוזמנים מנהל השי"ת את העולם באופן של נס - למעלה מן הטבע.

ראשית הנהגת הטבע - ששת ימי בראשית, ראשית הנהגת הנסים - יציאת מצרים

וכדרך שאמרנו שבריאית העולם בששת ימי המעשה היתה הראשית והשורש להנהגת הטבע, הנה כמו כן **יציאת מצרים נחשבת לראשית ומקור להנהגת הנס**, כי כל הנסים המתהווים לישראל בכל משך הדורות ע"י הנהגת הנס, כולם מושרשים בניסי יציאת מצרים^(א). כי בעת יציאת מצרים חידש השי"ת הנהגה קבועה נוספת בבריאה: להנהיג את העולם בדרך נס, והוא הגילוי של 'אני יוצא בתוך מצרים' (שמות ד, ז), וכמו שיבאר בע"ה.

שורש הנהגת הטבע - ספירת החכמה

והנה **הנהגת הטבע שנקבעה בעולם בשעת הבריאה היא ההנהגה הקבועה של העשר ספירות**, שהן הכלים והאמצעים שעל ידן פועל הקב"ה כביכול בעולם את מה שברצונו לעשות ולפעול, ובהן הוא מתגלה לכל ברייתו אשר ברא. ושורש הנהגה זו הוא ספירת החכמה דלעילא. כי היא נחשבת - בבחינה מסוימת - לראשית הספירות, וכמ"ש (תהלים קיב, י) 'ראשית חכמה', וכן **מבואר בכתובים בהדיא ששורש הבריאה הוא מדת החכמה**, כמ"ש (שם קד, כד) 'כולם בחכמה עשית', וכן כתוב (משלי ג, ט) 'ה' בחכמה יסד ארץ', וכמו כן תרגם בירושלמי בפסוק 'בראשית ברא אלקים' - 'בחכמתא'. הרי שהבריאה והטבע הוקבעו על ספירת החכמה העליונה

החכמה העליונה קבעה את כל חוקי הטבע בעולם

והטעם לכך, מפני שהחכמה העליונה קובעת את כל חוקי הטבע, והיא מלמדת איך יש לפעול בבריאה בכל מדה וספירה ממידותיו העליונות ית'; מתי יש להתנהג במדת החסד, ובאיזה זמן יש צורך להשתמש במדת הגבורה וכו', והחכמה קובעת מהו השיעור להתנהג בכל מדה ומדה, והיא מגדירה בכל הנפעל בעולם כמה צריך לעשות וכו'. ונמצא שהחכמה היא השורש לכל המעשים, כענין 'כולם בחכמה עשית' וכמו כן ספירת החכמה היא הראשונה לכל סדר ההשתלשלות, כי ממדת החכמה ואילך נמשכות כל המידות בהשתלשלות זו מזו. וכמו כן הם חוקי הטבע בבריאה, שכולם יוצאים ומשתלשלים זה מזה, וכולם מתנהלים בסדר מסודר, וכן כל העולמות נעמדים באופן שכל אחד יוצא ומשתלשל מחבירו. הרי שכל סדר וחוקי הבריאה מושרשים במדת החכמה העליונה ב"ה^(ב).

הנהגת הטבע היא הנהגה של צמצומים שאינה יכולה להשתנות

וזהו הטעם שהנהגת הטבע היא הנהגה של הגבלות וצמצומים, כי היא מוטבעת וקבועה על פי מה שציתה חכמתו העליונה ית', ואי אפשר לה לשנות ולזוז כל שהוא ממנה. כי אם גזרה חכמתו ית' כך וכך, הנה מצד הלכות הטבע אין מקום אל הדבר להשתנות, שהרי החכמה העליונה קבעה שכך צריך להיות. ומצד זה עומדים כל חוקי הטבע בעולם, שהם מה שהוקבעו בראשית הבריאה מכח מדת החכמה.

שורש הנהגת הנסים היא ספירת הכתר

אולם שונה מכך היא ההנהגה השניה שאמרנו, הנהגת הנסים, שהיא ג"כ סדר שלם שהעמיד הקב"ה בבריאה, אלא **שראשית הנהגה זו איננה ספירת החכמה, אלא מקורה היא ספירת הכתר, שפירושו 'רצון העליון'**, והוא הנחשב כראשית האמיתית, ראשית הנעלם, שלמעלה מספירת החכמה (ראה גליון ר"ו, פ"ד וזכור דהאי שתא).

הנהגת הנסים נמשכת ממהותו ועצמותו ית'

וענין הנהגה זו הוא: שהקב"ה מתעלה למעלה מכל חוקי וגבולי הטבע, ואינו מתפעל מכל הטבעים הקבועים שבעולם, אלא הוא פועל בו כרצונו העצמי לבד. וזה לפי מה שכבר הקדמנו כמה פעמים לבאר, שמדת הרצון שבנפש נובעת ממקור הנפש עצמו, והוא גילוי לעצמיות האדם. והנה כמו כן למעלה, ספירת הכתר - רצון העליון, הוא התגלות ממהותו ועצמותו ב"ה עצמו, ומצד דרגה עליונה זו מתנהג הקב"ה באופן אשר אין הוא מצומצם ומשועבד כלל לחוקי והגבלות הטבע היוצאים ממדת החכמה, אלא כרצונו הוא עושה גם מה שאינו מותאם לכללי חוקי הבריאה והטבע. וזהו הנהגה הנמשכת מעצמיותו כביכול למעלה מכל סדר השתלשלות הספירות המתחילות מספירת החכמה.

שורש הנהגת הנסים ביציאת מצרים - 'אני יוצא בתוך מצרים'

וכפי האמור, הנהגת הנסים נתגלתה בשעת יציאת מצרים - שענייני היציאה מן המיצר והגבולים של חוקי הטבע, כי אז חידש הקב"ה בעולם את ההנהגה הלזו של שידוד מערכת הטבע. ונסים אלו הופיעו בעולם באופן של 'אני יוצא בתוך מצרים', וכלומר שהיתה זאת הנהגה היוצאת ממהותו ועצמותו ב"ה בעצמו, וכדרך שדרשו חז"ל (במכילתא, הובא ברש"י) בפסוק (שמות יב, יב) 'ועברתי בארץ מצרים בלילה הזה', 'אני ולא מלאך, אני ולא שרף, אני ולא השליח, אני הוא ולא אחר', **שהיתה זאת הופעה מעצמיותו ית' ממש, בלא שום התלבשות במדה והנהגה תחתונה**.

והיינו כאמור כי שורש הנהגת הנסים תלוי במהותו ועצמותו ית' שלמעלה מכל השתלשלות וצמצומים, ומבחינה גבוהה ונשגבה זו נמשכו הנסים של יציאת מצרים

הכאת בכורי מצרים וקידוש בכורי ישראל; על שאין לגויים שייכות לראשית האמיתית - רצון העליון

ומטעם זה היתה התגלות זאת של הנהגת הנסים באופן שהיכה הקב"ה את בכורי מצרים, ולעומת כן נתגלתה באותה שעה קדושת הבכורה והראשית בישראל, 'בני בכורי ישראל' (שם ד, כב), ודבר זה בא להורות על שהראשית של ישראל איננה כהראשית של המצריים, כי בני ישראל מושרשים בראשית האמיתית, שהיא ספירת הכתר, כי אליהם היתה הכוונה והרצון העליון בשעת הבריאה, ונמצא שהמה דבוקים במדת הרצון העליון, וכמו כן יש להם שייכות להנהגת הנסים היוצאת מבחי' הרצון. ואילו אומות העולם אין להם שייכות אל הרצון, אלא ל'ראשית חכמה', מאחר שכל בריאתם לא היתה אלא מצד החכמה העליונה שקבעה שיש צורך להעמיד גם גוים, בכדי שעל ידם יוכל להשלים את כוונת השי"ת בבריאה, כי עי"ז תהא בחירה וכו' ובכך יוכלו בני ישראל לבוא אל תיקונם הראוי וכו', ונמצא שמצד מדת החכמה בלבד יש להם קיום ואחיוה בעולם. אך תכלית הרצון והמכוון של השי"ת בברירת העולמות היתה לעמו ישראל לבד, ולכן אין לאומות העולם שייכות להנהגת הנסים אלא לסדר הטבע בלבד. ורצון זה הופיע בשעת יציאת מצרים, והיא קדושת הראשית של כלל ישראל שנתגלה באותה שעה.

ג

הנהגת הנסים שייכת לישראל בלבד - שיש להם ביטול ואין

כתר - 'אין', חכמה - 'יש'

והנה נודע שספירת החכמה נקראת 'יש', ומאידך הכתר נקרא 'אין', וכמ"ש (אויב כה, יב) 'וחכמה מאין תמצא', וכלומר שהחכמה - ה'יש', נמצאת ויוצאת מ'אין' - כתר. ונרמז הדבר גם בשמו 'חכמה', שאותיותיו הוא 'כה מה', שהוא דבר 'מה', והיינו שיש לו מהות מסוימת ששואלים עליו 'מה' מהותו ומציאותו. אך מדת הכתר אינה כן אלא בה ישנה בחי' אין ממש, וכמו שיבאר.

על פי מדת החכמה ייתכן שיחשיב עצמו ליש - 'ראשית גוים עמלק'

והענין, כי מצד מדת החכמה, שהיא השורש לסדר השתלשלות והנהגת הטבע, עדיין אינו ניכר לנברא שהוא בטל ומבוטל לגמרי להשי"ת ושארין לו מציאות ומהות בפני עצמו, כי עדיין אין לו הכרה במהותו ועצמותו ממש שהוא בלבד הוא המציאות היחידות והאמיתית בעולם, וכי הוא הוא שקבע והעמיד בעולם את כל חוקי הטבע. ולכן אומות העולם ששורשם הוא בהנהגת הטבע לחוד, וכל קיומם הוא מהחכמה בלבד כנ"ל, על כן כל מציאותם היא ישות וגאווה, וראשית גוים עמלק (במדבר כד, כ), העולה כמספר 'ים', המורה על גאווה וישות.

ההכרה במדת הרצון העליון גורמת ביטול והרגשת אין

אמנם מן שדבוק במדת כתר עליון, שהוא שורש הנהגת הנסים, ויש לו הכרה שכל סדר ההשתלשלות וכל חוקי הבריאה תלויים בגבוה מעל גבוה, כי כולם מושרשים ברצון העליון שרצה בהם, ואילו כאשר רצונו משתנה, הרי ביכולתו לשנות את כל הטבע כרגע, - הנה הוא בטל לגמרי להקב"ה, ומכיר בעצמו כי הוא אפס ואין, מאחר שאין בעולם כי אם הבורא ב"ה שהמציא מאין הגמור את כל הנבראים, וכולם תלויים ועומדים ברצונו העליון המחיה אותם בכל שעה ועונה.

כלל ישראל נחשבים בעיניהם כ'אין' - כיון שמושרשים ברצון העליון

וזהו יסוד החילוק בין ישראל לעמים, שמעלתם העיקרית לעומת הגוים היא שהם 'ממעטין עצמם' (חולין פט, ב) כי כל איש מישראל לפי מדרגתו יכול לעמוד על השגה זו, אשר הוא כשלעצמו אינו נחשב כמציאות כלל, ולא זו בלבד שהוא נחשב כ'תולעת ולא איש' (תהלים כב, ז), ואף לא בבחי' 'זאנכי עפר ואפר' (בראשית יח, כז), אלא הוא אין ממש (ע"י חולין פט, ב), שכל מהותו ומציאותו בטלה כאפס ואין להשי"ת. כי כאמור קדושת הבכורה בישראל היינו שהם דבוקים בראשית האמיתית, בחי' כתר עליון, וזהו נקודת שורש הנפש שלהם - היפך מהגוים שראשיתם היא החכמה והישות בלבד, ולכן חשובים המה בעיניהם כאין ממש.

ד

ניסי יציאת מצרים נפעלו ע"י תיקון מדת הירח

ע"י התגלות רצון העליון מרגיש הנברא עצמו לאין

והנה מעתה יתבאר לך מה שהערנו לעיל בדבר הפלא שמצינו במדת המלכות, שמחד גיסא יש לה שייכות לשפלים ונמוכים, ומקומה למטה מכל המידות,

א. והגם שכבר נעשו נסים לאבותינו הק' עוד לפני זמן יציאת מצרים, מכל מקום המקור והשורש לעצם הנהגה זו הוא יציאת מצרים, וכל הנסים שנפעלו לאבות הק' נמשך להם למפרע מהאור של יציאת מצרים.

ב. ומוכן ממילא שהמכוון כאן בספירת החכמה הוא לחכמה האמיתית, חכמת התורה, ולא לחכמות חיצוניות וחכמת הטבע בלבד, כי 'אסתכל קוב"ה באורייתא וברא עלמא' (וזהו"ק ח"א ה, ח"ב קסא), וע"פ התורה - שהיא חכמתו ית' העליונה - מנהיג השי"ת את כל העולמות, וממנה נמשך כל סדר העשר ספירות, וראה עוד להלן.

ד. המחזיק עצמו לכולם דבוק ברצון הבורא וממשיך הנהגה של נס, כשם שניסי יציאת מצרים התעוררו ע"י תיקון מדת הלבנה. וזו שמידי עם יצירתם החלה הנהגת הנסים.

ה. ביציאת מצרים יש כנגד דוד המלך, וגם לשלמה בנו, שמדתו 'חכמת שלמה', חכמה שבמלכות, שגם חוקי הטבע היבשים הם רצון ה', והיינו טעמא דקידוש החודש הקורה ממילא: העלאת עולם הטבע להנהגת הנסים, ובפרט בניסן - שהוא לשון נס.

ומאידך ליל התקדש חג בחמשה עשר בו שבו אוכלים את הפסח מכון למלכות שלמה, שהוא הדור הט"ו מאברהם אבינו, ובימיו היתה הסיירה באשלמותא (וה"ק ח"א קנ. ועוד) - כמו מעמדה באמצע החודש, וכן מצינו אצלו ענין סעודה ערוכה (ראה מלכים א ד), וכלשון חז"ל (תענית כט) 'סעודת שלמה בשעתו', והפסח נאכל גם הוא על השוכה בהסיבה בדרך חירות כבני מלכים כענין סעודת שלמה. הרי שחג הפסח זמן חירותנו ממצרים שייך למדת דוד המלך ושלמה בנו.

'חכמת שלמה' - חכמה הכלולה במדת המלכות

וביאר הדברים הוא, כי הגה מלבד מה שהארכנו עד כה בענין מדת המלכות, שענינה הביטול הגמור של הנבא לבורא וההכרה במציאות עצמות אלויות שלמעלה מספירת החכמה - שזהו ענינו של דוד המלך ע"ה, שזה שייך למדת רצון העליון והנהגת הנסים, נכלל במדה זו גם בחי' חכמה של ה'חכם מכל אדם', ענין 'חכמת שלמה' (מ"א ה, יא), שהיא שורש הנהגת הטבע כנ"ל, וגם היא כלולה במדת המלכות - המקושרת לרצון העליון, וזה כדי לאחד שתי הנהגות אלו ביחד

ההנהגה הקבועה היא חוקי הטבע שאין יד ה' גלויה בהם

והענין, כי הגם שנתבאר שבהנהגת הנסים ניכרת ונראית בהדיא מציאות ואמיתות של הש"ת המנהיג את עולמו כפי רצונו בלי שיוכל אחד לומר לו מה יעשה ומה יפעל, אולם למעשה הרי כל הנהגה זו איננה אלא לפי שעה, ואילו ההנהגה הקבועה בעולם היא הנהגת הטבע - הנמשכת ממדת החכמה, שאין מתגלה שם כי יד ה' עשתה זאת, עד שיש מקום לחשוב ולטעות כי החכמה היא מציאות הקובעת לעצמה, ואיננה תלויה ברצון ה' ח"ו.

בחכמת שלמה ניכר שכל החכמה היא רצון ה'

וכדי למנוע טעות זו יש לאחד ולשלב את מלכות דוד עם מלכות שלמה, כי מלכות דוד הוא מדת הרצון, ומלכות שלמה היא בחי' חכמה, ונצרך לגלות שכל הנהגות החכמה אינן אלא מכיון שזהו רצונו ית', וכל סיבות הטבע אינן אלא מפאת שרצון ה' הוא שקבע אותן כן, והוא ית' נמצא גם בתוך הטבע. ובכך מוכיחים את החכמה להעלותה מחכמת הטבע גרידא לדרגת חכמת התורה, שהיא חכמה כזו שמתגלה בה שכולה אינה אלא רצון ה'.

קידוש החודש: העלאת עולם הטבע להנהגת הרצון

ומעתה יובן היטב ענין קידוש החודש בעת התחדשות הירח, שעניינו: להעלות את הטבע למדת רצון העליון, וכמו שיבואר. כי הגה חזונו דבר פלא בקידוש החודש, שמחד גיסא צריך שיבואו שני עדים להעיד על מולד הירח, וכמו כן המנהג שאומרים הלל בראש חודש - בדרך שאומרים על עשיית הנסים, ומה נראה שאכילת התחדשות הירח איננה דבר טבעי ונחשב כמו נס. אך מאידך הרי חידוש הירח הוא דבר המחוייב בטבע הבריאה, ונעשה בכל חודש ע"פ חשבון, ובית דין כבר יודעים מתחילה באיזה זמן יהיה מולד הירח, וא"כ אינו מובן לכאורה למה נדרש שיבואו העדים להעיד על חידושה.

אלא הם הם הדברים שאמרנו, שקידוש החודש עניינו, אשר גם את החידוש הנעשה באמת ע"פ חשבון טבעי מצד טבע הבריאה, צריך שיבואו עדים להגיד שאכן נפעל הדבר, וכאילו נעשה כאן נס, כי זה כמו נס המלוש בחשבון, כי גם כל הלכות הטבע שורשן ברצון העליון, שהוא מקור הנסים. ועל כן מקדשים ב"ד את החודש, כי 'קדושה' רומזת לחכמה (וה"ק ח"א ג, סא), להורות שזוהי חכמה קדושה המלוכשת בחשבון. ודוקא חכמי העדה הפועלים בכח החכמה, הם מקדשים את הירח - כתר מלכות, והם מקשרים נס וטבע כאחד, ומגלים בזה שכל חכמת הטבע נובעת מרצון העליון.

ועל כך מסיק כאן הפסוק 'בעשור לחודש הזה ויקחו להם' וגו', כי 'עשור' מרמז לי"ד חכמה קדומה, ובקידוש החודש ממשיכים את הראשית של החודש הזה - בחי' לבח"ו - חכמה, ובכך מוכיחים גם את עולם הטבע להכיר כי גם הוא בנוי ומיוסד על הרצון העליון.

חודש ניסן - לשון נס - מעלה את כל הנהגת הטבע לנסים

וזהו מהותו של חודש ניסן, ששמו 'ניסן' הוא מלשון נס, לרמז על שבימים אלו מתעלים להנהגת הנס שנתחדשה ביציאת מצרים, ואח"כ מוכיחים את כל חוקי הטבע ע"פ הנהגה זו שנתגלתה בחודש הזה שהוא 'ראשון לחדשי השנה'.

ומאידך היא עולה ומתדבקת עם ספירה הראשונה - כתר, כענין 'כתר עליון' איהו כתר מלכות, ועליה איתמר מגיד מראשית אחרית'. ולפי האמור ענינו הוא, שמדת המלכות שהיא בבחי' עניה דלית לה מנרמה כלום (וה"ק ח"א קפא), היא דייקא מקושרת עם הרצון העליון, כי מצד ההתגלות הנפלאה של ספירת הכתר מרגיש האדם את עצמו כאין ממש.

החשוב בעיניו כאין דבוק ברצון העליון ומעורר את הנהגת הנסים

וכמו כן לאידך גיסא, כאשר האדם מבטל עצמו עד כי הוא נחשב בעצמו כעניי וכאין, וכדרך מדת המלכות שלמטה מכל המדרגות, אזי חלה עליו עצמות אלויות של רצון העליון שלמעלה מכל הספירות, שהרי הוא מכיר בעצמו שהוא אינו חשוב ככלום, וכל מציאותו אינו אלא עצמיות אלויות המתפשט בכל הנבראים. וא"כ אפילו אם באמת הוא מצד עצמו עומד בדיוטא תחתונה וחשוב כאפס ואין, מכל מקום כיון שהוא מייחס כל מציאותו להש"ת שביכולתו להפך ולעשות את האין ליש, להנמיך ביותר להנעלה ביותר, הרי הוא חשוב למעלה מכל המדרגות, כענין 'מגיד מראשית אחרית'.

ולפי דברינו לעיל שממדת הכתר נמשכת סדר הנהגת הנסים, נמצא שמי שחשוב בעיניו כאפס ואין, וע"ז הוא דבוק ברצון העליון, מעורר הוא אצלו את הנהגת הנסים, וכפי כמה שהנבא מרגיש בעצמו שאין לו מציאות אמיתית לעצמו, אלא כל כולו כח אלוך, מעתה הוא מתדבק בעצמיות אלויות שלמעלה מכל סדר השתלשלות והנהגת הטבע, ובכוחו להמשיך נסים ממש מרצון העליון.

הנסים של יציאת מצרים התעוררו ע"י תיקון הירח

ומעתה ע"פ דברינו אלה תובן היטב שייכות פרשת יציאת מצרים - התחלת סדר הנהגת הנסים, עם מצות 'החודש הזה לכם', שענינה תיקון וקידוש הירח - מדת המלכות. כי כפי האמור, הסגולה לגלות הנהגה נעלה הלזו היא ע"י תיקון מדת הירח, בחי' לית לה מנרמיה כלום, כי רק בזה מתעוררת דרגה עליונה של רצון העליון המחולל את סדר הנסים.

התחלת הנהגת הנסים בעת יצירת עם ישראל

ושפיר דייק אן הכתוב לומר 'החודש הזה לכם', להורות שבני ישראל דוקא יש להם מדה זו של הלבנה להיותם חשובים בעיניהם כאפס וכלום, וכנ"ל שלא עשה כן לכל גוי. ואכן הנהגה הלזו נתגלתה דייקא בעת יציאת מצרים שהיתה זמן התהוות העם ישראל כנודע, לרמז שזוהי מידת המובהקת של העם ישראל, שממעיטים את עצמם לגמרי לפני המקום, ועל כן ראויים שיתנוססו הש"ת עמם בהנהגת הנסים. וכפי כמה שכלל ישראל מגלים בנפשם דלית להו מגרמייהו כלום ואין להם אלא מתנת אלויות, כן הינם מסוגלים לפעולת הנהגה הלזו של 'אני יוצא בתוך מצרים'.

ה

חידוש הלבנה בחודש ניסן - התעלות הנהגת הטבע לרצון העליון

יציאת מצרים מכוונת לבחי' דוד המלך ושלמה בנו

אמנם באמת יש עומק נוסף בענין מצות קידוש הירח שנצטוונו בעת יציאת מצרים בראשית הנהגת הנסים. כי הגה מדת המלכות בנויה ממדת דוד המלך כנ"ל, אך גם ממדת שלמה בנו, וכענין 'לא הקם מלכות דוד ושלמה' (ומ"א א-ל מסתתר) וכן מצינו שיציאת מצרים - המיוסדת על ענין תיקון הלבנה כנ"ל - כלולה מדוד ושלמה, כי זמן שחיטת הפסח ביום ארבעה עשר בניסן הוא כנגד דוד המלך, שהיה דור הארבעה עשר מאברהם אבינו - כנגד י"ד ניסן, וכן עולה שמו כמספר י"ד, וכמו כן מצינו בכתוב שדוד המלך לא היה יכול לבנות את בית המקדש אחר אשר 'דם לרב שפכת וגו', לא תבנה בית לשמי כי דמים רבים שפכת ארצה לפני' (דה"א כב, ח), והרי זה מכוון כנגד י"ד ניסן - יום שחיטת הפסח, שהיא עבודה של שפיכות דמים. הרי ש"ד ניסן הוא בבחי' מלכות דוד

ג. ומטעם זה נמי כאשר בא הש"ת להוציא את בני ישראל ממצרים, ביקש ממש רבינו, העניו מאוד מכל האדם אשר על פני האדמה, שהוא יהא זה אשר על ידו יקיים הש"ת גאולה זו, ועל ידו יתגלה בחי' 'אני יוצא בתוך מצרים'.

ולכן כאשר אמר משה לפני ה' 'מי אנכי כי אלק אל פרעה' (שמות ג, יא), לא השיב לו הש"ת בלשון 'כי אותך ראיתי צדיק לפני בדור הזה' וכדרך שנאמר לנח (בראשית ז, א), ולא אמר לו 'אל תאמר מי אנכי, כי הינך צדיק, מבחר המין האנושי' וכדומה, משום שמשמרה"ל לא היה מקבל חיות וחיווך מדברים אלו, וכל חיותו של משה רבינו לא היתה רק ממה שאמר לו הקב"ה 'כי אהיה נמך' (שמות שס פסוק יב), וכלומר שאותה אכן אינך כלום, ואינך עושה שום דבר, אלא אנכי אהיה עמך לפעול על ידך, ואתה הינך רק גרזון ביד החוצב, ואני פועל על ידך, ורק בכך קיבל משה חיווך לשליחות זו.

ונרמז הדבר בפסוק 'כי אהיה עמך', כי תיבת 'אהי-ה' היא שורש הנהגת הנס, וכנודע ע"פ קבלה ששם הוי"ה מורה על ספירת החכמה - המהווה כל הוויות, בחי' 'כולם בחכמה עשית', ולמעלה מכל הוא שם אהי"ה, שענינו 'אני מי שאני', למעלה מן החכמה, ורומז למדת כתר [וכן 'אהי-ה' באתב"ש - תצמק, בגימ' כתר]. ובחינה זו מרומזת ב'קצונו של יו"ד' שבשם הוי"ה, וכנודע שהאות י' מורה על חכמה קדומה (תיקו"ז קטז), והיא נחשבת כראשית המציאות, כי כתיבת כל אות מתחילה בנקודות אות י', המורה שזוהי ראשית המציאות שממנה מתפשטת אח"כ צורת האות. ולמעלה ממנה היא הקצונו של יו"ד, שאינו בגדר אות, אלא הוא בבחי' 'אין' ממש, דרגת כתר, שהיא ראשית מציאות דקה שאיננה נחשבת כמציאות כלל. וזהו ענין שם אהי"ה, ענין 'זמין' אלא לאתגליא (וה"ק ח"א סה), שעדית להיווצר מכל מציאות, ודלא כשם הוי"ה המורה על מציאות ההווה כבר.

וזהו שאמר לו הקב"ה למשה רבינו כשבישר לו את יציאת מצרים - 'כי אהיה עמך', דהיינו ששורש המציאות שבבחי' שם אהי"ה הוא יהיה עמך לפעול את סדר הנהגת הנסים. ונמשך זאת מכת מה שאמר משה רבינו בתחילה 'מי אנכי' כי אלק אל פרעה, שבזה גילה בעצמו את מדת אין, ובכך נעשה הוא מרכבה לכך שיפעל הש"ת את יציאת מצרים על ידו.

ד. עוד נרמז הדבר במה שבביל התקדש חג ישנן ט"ו סימנים בסדר ההגדה - כנגד ט"ו מדרגות אלו, וכן בפזמון 'דיינו' ישנן י"ד מעלות שעליהם אומרים 'דיינו', מלשון 'ד', מנין י"ד, והמעלה הט"ו היא 'ובנה לנו את בית הבחירה' - כנגד שלמה שבנה את בית הבחירה, שעל כך אין אומרים 'דיינו', שאין די למעלה זו. ונרמז בתיבת 'בחירה' העולה כמנין ט"ו פעמים ט"ו. (ראה כל זה בבית כהנות עולם אמור מצות משוחים בשמן פ"א).

א.

משכן ואח"כ כלים - בחי' נעשה ונשמע

אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פוקד על פי משה וגו' (לה, כב-כז).

פי' רש"י "משכן העדות, עדות לישראל שויתר להם הקדוש ב"ה על מעשה העגל, שהרי השרה שכיתו ביניהם". עוד כתב רש"י את הויכוח בין משה רבינו לבצלאל, אשר משה רבינו סבר לבנות את הכלים תחלה ואחר כך את המשכן, ובצלאל טען שצריכים לבנות את המשכן תחלה ואח"כ את הכלים, וזכה לכיון למה שאמר הש"ת למשה רבינו.

ויש לבאר את הענין בזה, הנה כאשר עמדו כלל"י לקבל את התורה, הסכימו כולם לדעה אחת ואמרו **"נעשה ונשמע"** (שמות כד, ז). והיה זה חידוש מופלא, עד שאמר עליהם הקב"ה **"מי גילה לבני רו זה שמלאכי השרת משתמשים בו"** (שבת פה). ועיקר החידוש שבו הוא, כי הסדר הרגיל הוא **"שימועים"** את הדבר וכאים בו לידי **השגה והבנה**, ומכח ההשגה מגיעים אח"כ לידי **"מעשה"**, ובהו מבטאים את ההשגות ואת הידיעות, ומוציאים אותם מן הכח אל הפועל. ואילו **"נעשה ונשמע"** הוא חידוש למעלה מדרך הטבע, והוא מה שדוקא **"ע"י עשיית וקיום התורה והמצוות בפועל, מתעלה האדם ואח"כ מגיע להשיג ולהבין את עומק ענינם**. ודבר זה **שעל ידי פעולות נמשכים השגות** אינו נמצא בסדר הטבעי כלל, אבל כך קבע הקב"ה בעת מתן תורה, שזה יהיה דרך וסדר השגת התורה, באופן השונה מן הדרך הפשוטה לכא לידי השגות, כי כל ההשגות בתורה יבואו דוקא **"ע"י קיומה בפועל**, וזהו חלק מכלל ההתנהג הנעלית שהתחדשה על כלל ישראל **"ע"** מתן תורה.

והנה בבנין המשכן וכליו יש להבחין שני חלקים, כי כל הכלים שעמדו בפנים המשכן, רומזים על האורות וההשגות באלקות, שהם בבחי' השגות **פנימיות**. ואילו המשכן שעמד מסביב להם **מבחוץ**, מורה ורומז על בחי' **מעשי המצוות**, שהם הפעולה **החיצונית** של האורות העליונים, התלויים במעשה זה.

ובהו בןין את הויכוח בין משה רבינו לבצלאל, כי דעתו של משה רבינו היתה אשר מאחר שפגמו כלל ישראל בחטא העגל, צריך מעתה להיות בחי' **"שמיעה קודם 'עשיה'**. כמו שאמרו חז"ל **"ע"י דבר"י פ"ג י' קלקלתם בנעשה והזהר בנשמע"** שאיבדו כלל ישראל את המדרגה של מתן תורה, שהיא בחי' נעשה קודם לנשמע. ולכן אמר משה רבינו לעשות **קודם כל את הכלים** שהם בחי' **"נשמע"**, ואח"כ את המשכן שהוא בחי' **"נעשה"**.

אבל בצלאל אמר לו כי בוודאי עדיין נשאר אצל כלל ישראל רושם ממדרגת מתן תורה של **"נעשה קודם לנשמע"**, ולכן צריכים להקדים את המשכן אל הכלים. ולכן אמר הכתוב אצל בצלאל **"עושי כל מלאכה וחושבי מחשבות"** (שמות לה, לה), שדוקא **"ע"י העשיה** בא להם החכמה, בבחי' **"נעשה קודם לנשמע"**. והקב"ה הצדיק את טענת בצלאל, ואמר כי כבר זכו כלל ישראל לכפרה על אותו החטא, והקב"ה יגידנם עוד בבחי' **"נעשה ונשמע"**. וזהו טעם סמיכת המקראות בפרשתנו, שהיה המשכן **"עושה שמחל הקב"ה לכלל ישראל**, והוא **"ע"י שהקדימו את בנין המשכן אל עשית הכלים"** כאשר ציוה ה' את משה", והרי שחזרו כלל ישראל למדרגת מתן תורה ונמחל להם החטא.

ב.

חזרה על תרומת ובנין המשכן להורות על תיקון המעשה כמו המחשבה

ותכל כל עבודת משכן אוהל מועד, ויעשו בני ישראל ככל אשר צוה ה' את משה בן עשו (לה, לב).

בפרשיות ויקהל פקודי חוזרים הפסוקים על כל מה שנאמר בפרשיות תרומה תצוה **בעת הציווי** על מלאכת המשכן, והכתוב שונה ומזכירם כאשר נעשו **בפועל**. ויש להתבונן בזה, שהרי היה הכתוב יכול לומר בקצרה רק **"ויעשו כאשר ציוה ה' את משה"** ולא יותר, ולמה שנה הכתוב את כל הנאמר בפרשיות.

וי"ל שזה הוא **"ע"ד מה שמצינו אצל מצוות הקדשים, שאם נאמר בהם דבר פעם אחת בלבד אין הוא מעכב, אלא צריכים שיהיה **"שָׁעָה עליו הכתוב לעכב"** (עי' תוס' פסחים יא. ד"ה קוצרין), ותרומות המשכן ובניינו הוא בוודאי דבר שבקדשים, ולכן נאמרו בו הדברים **בכפילות**, להדגיש שהוא בבחי' **"שנה עליו הכתוב לעכב"**.**

וי"ל בעומק יותר, כי ביהמ"ק היה דוגמא של כל הבריאה **בתיקונה**, ולכן אמרו חז"ל (ברכות נה.) כי בצלאל בונה המשכן היה יודע את השמונה"ק שבהו נבראו השמים והארץ. והנה לגבי הבריאה אמרו חז"ל (מוכא ברש"י בראשית א, א) **אשר בתחלה עלה במחשבה לפני ה' לבחוא את העולם במדות הדין, ואח"כ ראה שאין העולם מתקיים ועמד ושיתפו למדת הרחמים**. והרי כי בענין הבריאה היה שינוי גדול בין מה שעלה **במחשבה** לבין מה **שנעשה בפועל** ממש. ולכן אצל מלאכת המשכן הרומות **לתיקון הבריאה**, חוזר הכתוב על כל הנאמר בעת הציווי שהוא בחי' **עליית המחשבה** על מלאכת המשכן, ורואים איך העשייה התאימה בכל פרט אל הציווי, כי היה המשכן בבחי' **אחדות המחשבה והמעשה** שהוא תיקון הבריאה.

ושלימות תיקון הבריאה תהיה בבנין הבית השלישי, שהוא שלימותם של בתי המקדש. והוא נקרא **"בית אלקי יעקב"** (ישעיה ב, ג) כנגד יעאצ"ה אשר מדתו היא **אמת כידוע**, ואכן אותיות **א'מ'ת'** הם **מראש** האותיות דרך אמצעם עד לסופם, להורות על מדת האמת העוברת כחוט השדרה **מראש כל המדרגות ברום עולם המחשבה עד לסופם וסיומם בבחי' סוף מעשה**, ובהו היא מקשרת את המחשבה עם המעשה, והוא בחי' הבית השלישי אשר יהיה תיקון והשלמת אחדות המחשבה והמעשה. וזה מרומזו בתיבת אמת עצמה, שכן **"מחשבה"** עם **אלק"ם** שהוא השם של מדת הדין אשר עלתה **במחשבה**, הוא בגי' **"אמת"**. והוא עצמו גם הגי' של **"מעשה"** עם הו"ו", שהוא השם של מדת הרחמים אשר שיתפה הקב"ה אצל המעשה. ורמז זה מורה ובא כי **"ע"פ האמת יש אחדות אחת בין המחשבה ע"פ מדת הדין והמעשה בשיתוף מדת הרחמים**.

ג.

יציאת מצרים בבחי' יום ובבחי' לילה

החודש הזה לכם ראש חדשים (שמות יב, ב).

נצטינו במצות קידוש החודש להיות מונים ומקדשים חודשים **לפי מולד הלבנה**, אבל אף על פי כן מעברים את השנים, כדי להשוות ולהתאים את חודשי הלבנה עם התקופות התלויות בשנת החמה. ודרשו זאת חז"ל (ר"ה אה) מן הפסוק **"שמור את חודש האביב"** (דברים טז, א), שהזהירה התורה על חודש ניסן של לבנה שהוא צריך להיות בתקופת האביב התלויה בשנת החמה, ולכן מוכרחים לפעמים לעבר את השנה, כדי שיתאימו יחידיו שנת השמש עם חודשי הירח.

והנה איתא באריה"ק (שעה"פ בא) על הפסוק **"היום אתם יוצאים בחודש האביב"** (שמות יג, ד), שהיו יציאת מצרים שני יציאות, האחת בליל ט"ו והשניה ביום, וכלל ישראל היה להם שייכות עם שני היציאות, אבל הערב רב לא היתה להם שייכות עם היציאה בלילה, אלא אך ורק עם היציאה ביום, **"עיי"ש**. ואפשר לומר בזה, כי היציאה של היום היא בבחי' **"ז"א הנקרא קודשא בריך הוא"**, כי השמש המאירה ביום מורה על בחי' **"ז"א המשפיע"**, ואילו היציאה של הלילה היא בבחי' **מדת המלכות** הנקראת **"שכינתיה"**, כי הירח המאיר בלילה הוא בחי' מדת המלכות.

ולפי זה יש לפרש את הפסוק **"היום אתם יוצאים בחודש האביב"**, דהיינו אשר מה שייציאת מצרים היא בחודש האביב, אשר זה תלוי בשנת החמה דוקא, הרי זה מקושר עם היציאה של **"היום"** שהיא בחי' **"ז"א"**. שהרי מצד חודשי הלבנה, ומצד היציאה של הלילה המקושרת אליה, אין הכרח לזמן יציאת מצרים לחול בתקופת האביב דוקא.

ומעתה יש לפרש גם את הפסוק שממנו למדו חז"ל את עיבור השנים, שנאמר **"שמור את חודש האביב ועשית פסח לה' אלקיך כי בחודש האביב הוציא ה' ממצרים לילה"** (דברים טז, א), שהרי **"שמור"** היא מדת לילה **"ע"י רמב"ן פר' יתרו (נ, ב) עה"פ"** **"זכור את יום השבת לקדשו"**, אשר **"זכור"** הוא מדת יום, ו**"שמור"** היא מדת לילה, ועל זה אמרה תורה **"שמור את חודש האביב"**, שיתאימו יחידיו את מדת הלילה עם ענין האביב המקושר לבחי' היום, **"כי בחודש האביב הוציא ה' ממצרים לילה"**. שהרי היתה יציאת מצרים גם בלילה יחד עם היותה בחודש האביב התלוי ביום, הרי שצריכים לאחד ולהביר את מדת יום ולילה בענין יציאת מצרים.

ד.

תיקוני מיעוט הירח בחודש ניסן

החודש הזה לכם ראש חדשים (שמות יב, ב).

מצות קידוש החודש עוסקת בתיקון מיעוט הירח, שהוא הפגם הראשון שהיה בימות עולם, כאשר טענה הירח כי אי אפשר לשני

מלכים שישתמשו בכתר אחד, וכאשר בית דין מקדשים את החודש על פי התחדשות אור הירח, הרי הם עוסקים בתיקון פגם מיעוטה.

אכן הקב"ה כביכול הכתיב כפרה לעצמו על עונש זה, ולכן נאמר בשעיר ראש חודש (במדבר כה, טו) **"להטאת לה'**, כמו שדרשו חז"ל (חולין שם) שאמר הקב"ה **"הביאו כפרה עלי על שמועטתי את הירח"**. ומפני היות פגם זה בראשית ימות עולם, נחשב פגם זה **לשורש כל הפגמים, והקרנן של ראש חודש** שמכפר על פגם זה, נחשב **לשורש כל הקרבנות המנכפרים על פגמים וחטאים**, ולכן בראש חודש ניסן שהוא הראשון לחדשי השנה, יש חידוש כללי בענין הקרבנות, כאשר מתחילים ביום זה להביא את קרבנות הציבור מן התרומה החדשה. והוא מפני שהשעיר הבא בכל ראש חודש הוא **שורש כל הקרבנות**, וראש חודש ניסן הוא **הראש לכל החדשים**, ולכן ביום זה מתחדשים כל הקרבנות. ובא הרמז על כך כי **"ניסן"** במילואו (נין י"ד סמך ט"ו) הוא בגי' **"קרנן"**, כי אכן בחודש ניסן יש חידוש בענין הקרבנות.

וגרמז זה הענין של תיקון פגם הירח, גם בפרשת קרבן פסח הבאה תיכף אחר פרשה זו [ובמקו"א נתבאר כי קרבן פסח הוא שלימות ענין הקרבנות המתחדשות בראש חודש ניסן, ואכמ"ל]. והוא מה שאמר הכתוב (שמות יב, ג) **"בעשור לחודש הזה ויקחו להם איש שה לבית אבות שה לבית"**, כי **"עש"ד** הוא בגי' **"ירח לבנה סה"ד** ואילו **"שה"** הוא בגי' **"לבנה ירח"**. לרמז על תיקוני הירח עם כל כנייהו, שמתעסקים עמדם בזה הזמן.

ואת ההכנות להבאת התרומה חדשה היו מתחילים כבר בראש חודש אדר אשר בו היו משמיעין על השקלים (שקלים פ"א מ"א), ואע"פ שבפועל לא היו מתחילים להקריב מן התרומה החדשה עד חודש ניסן, והיינו לפי שהקרבנות באים לתקן פגמים וחטאים, והם יכולים להביא חז"ו לידי **עצבות ושברון לב**. ולכן היה דגש מיוחד, על כך אשר חלק גדול מעיקר תיקונם של הפגמים וחטאים הוא **"ע"י השמחה**, וזהו ענין עבודת השמחה שהיתה בזמן הבאת הקרבנות כמ"ש (תהלים מג, ד) ואבואה אל מוכב אלקים אל **"א"ל שמחה"** גילי וגו', וכן נרמז בסופי תיבות הפסוק (שמות כט, לה) **"והיה המזבח קודש קדשים"** אשר הם אותיות **"שמחה"**. ולכן היו מקשרים את התרומה החדשה עם זמן השמחה של חודש אדר, כדי להמשיך את ענין השמחה אל הקרבנות. ואכן **"קרנן"** עה"כ הוא בגי' **"שמחה"**, כי עיקר תיקון הקרבנות הוא כאשר זה בא על ידי שמחה. וזהו מה שאמרו חז"ל (מגילה ג') כי בראש חודש ניסן שהוקם המשכן היתה שמחה מיוחדת לפני הקב"ה, כי אז עסקו בתיקון למיעוט הירח, והתעוררה הארה מזמן העתיד כאשר יתאחדו שוב השמש והירח ככתחלה. ולכן **"שמחה"** במילואו (ש"ין מ"ם ח"ת ה"ה) הוא בגי' **"שמש ירח"**, כי על ידי השמחה בא תיקונם כראוי.

והנה שנת הלבנה הקטנה ביותר יש בה ימים כמנין **שמחה** (שנ"ה), כי תיקון שנת הלבנה הוא **"ע"י שמחה**. וזהו התיקון למיעוט הירח, שכן **"מיעוט ירח"** הוא בגי' **"שמחה"**. ועובדה זו מומשכה בימי חג הפסח, שכן **"מיעוט"** הוא בגי' **מצה**, ואילו **"ירח"** הוא בגי' **"ליל פסח"**, ונמצא כי **"ליל פסח מצה"** הוא בגי' **"שמחה"**, כי אכן אז נהיה תיקון הירח, והוא בחי' **"סיהרה באשלמותא"** **כידוע**. ועובדה זו התחילה במצות קידוש החודש, ולשלמות תיקונו הוא בא בליל פסח. וזה גם מרומז בענין שבת הגדול, אשר הוא כנגד הנם הגדול שלקחו את השה ולא עשו המצרים דבר (סור א"ר"ה ת"ה), והנה **"שה"** עם **"הגדול"** הוא ג"כ בגי' **"שמחה"**.

ואמר הכתוב **"שה לבית"**, כי הנה **"בית"** מורה על מילוי התיבה [שבונים בית שלם מן האבנים שהם האותיות], וא"כ **"שה לבית"** היינו **שה במילואו**. והאות ה' של שה יש לה ג' מילואים (ה"י ה"ה ה"א), וכל אחד מהם מורה על דרך אחרת בתיקון פגם הירח. כי במילוי יו"ד נמצא כי **"שה"** במילואו (ש"ין ה"י) הוא בגי' **אדר ניסן**, שהוא רומזו לצירוף השמחה המלקטת את הפגמים בכל הקרבנות כמ"ל. ובמילוי ח"ה נמצא כי **"שה"** במילואו (ש"ין ה"ה) הוא בגי' **"ש"ע** שהוא בחי' **"ש"ע נהורין**, כי תיקון הירח הוא כאשר מאיר עליה אור החמה בשלימות האור, שהוא בחי' **"ש"ע נהורין כידוע**. ואילו במילוי ה"א נמצא כי **"שה"** במילואו (ש"ין ה"א) הוא בגי' **"שס"**, אשר הוא נרמז כמ"ש **"משכו וקחו לכם צאן"**, שכן הוא בגי' **"משכו"**, והוא בחי' של תיקון שנת הלבנה והשוואתה לשנת החמה, שהרי יש שס"ה ימות החמה, אבל יש בחי' **"שס"ה יומין עילאין**, ועליהם נאמר **"משכו וקחו"** שימשיכו את היוםמין עילאין (וויקוף ח"ב ערה), אשר **בימים עליונים אלו אין אחיהה לפגם הירח**, ונמצא כי גם בזה נרמז תיקון הירח.

ישמעו

ענוים

וישמחו:

דאס

גליקליך לעבן

פונעם 'עניו

א. בין ענוה לענוה: דער חילוק צווישן גוי'אישע ענוה ביז אידישע ענוה

דער חילוק צווישן א איד און א גוי איז בולט ביים ענין פון ענוה | דער גוי בטבעו איז א בעל גאווה | אפילו אויב ער איז נישט מצליח - האפט ער צו ווערן א בעל גאווה | ער מיינט אז אן גאווה איז ער גארנישט ווערד | דער איד בטבעו איז אן עניו | אפילו אויב ער איז נכשל אין גאווה - האפט ער נאך צו צוקומען צו ענוה | ער ווייסט אז אן ענוה איז ער גארנישט ווערד | פארהאן גוים וועלכע ארבעטן אויף ענוה | דאס איז נאר א וועג וויאזוי צו ווערן א 'יש' | זייער ענוה איז נישט געבויעט אויף ביטול צום רבוש"ע | דער אידישער ענוה איז: איך בין בלויז א 'כלי' פארן גילוי פונעם רבוש"ע | איך האב נישט קיין אייגענע מציאות פאר מיר

ב. יורדת למקום נמוך: דער צוגאנג צו תורה ומצוות - איך וויל ווערן א 'כלי' פארן אור ה'

א מענטש איז נאר א מענטש מיט דעם אמת וואס ער האט אין קאפ | אבער א מענטש איז נישט באשאפן געווארן מיט אמת מצד עצמו | ער איז נישט באשאפן געווארן קיין מענטש | דעם אמת באקומט ער פון די תורה | תורה באקומט ער פון אויבן | עס איז העכער פון א מענטשליכער שכל | מען לערנט תורה מיט א ביטול צו העכערעס | מען דארף מתפלל זיין אז דער רבוש"ע זאל לערנען מיט אים | דעמאלט איז דאס דער ריכטיגער תורת אמת | דעמאלט האט ער סייעתא דשמיא אין תורה | האבן א ביטול צום דעת תורה | ביטול צו א רבי'ן | נישט זוכן צו מחדש זיין קיין נייע הלכות | בויען אויף די פריערדיגע | יעדע מצוה ברענגט אראפ אן אור ה' | דער מקיים המצוה דארף זיך מאכן א 'כלי' פאר דעם אור | ער דארף מבטל זיין דעם 'יש' כדי צו ווערן א כלי פאר אור ה'

ג. ישמעו ענוים וישמחו: נישטא קיין גרעסערע געשמאק ווי דאס לעבן פון אן עניו

ענוה ברענגט השראת השכינה | דורכדעם קומט ער צו אמונה בדרך סגולי | די שוועריקייט אין אמונה איז בלויז גאווה | די רגע די גאווה איז בטל - איז ער באלד א מאמין | דער בעל גאווה זאגט אז ער גלייבט אבער ער לעבט נישט מיט די אמונה | עס פאסט אים נישט צו לעבן מיט א זאך וואס 'ער' זעט נישט | דערפאר איז ער פארביטערט אויף זיין לעבן | ער פארשטייט נישט פארוואס ער לעבט ככלל | עס פאסט אים נישט צו נעמען חיות פון די אמונה אינעם נצחיות'דיגן לעבן | טאמער ער לייט יסורי הגוף - האלט ער עס נישט אויס | ער וויל בלויז עס זאל 'אים' זיין גוט און עס ארבעט זיך נישט אויס | ער קען זיך נישט מחזק זיין מיט 'כפרת עונות' | אין לך גיהנום גדול מזה | דער עניו לעבט און לאכט | זיין לעבן האט אן ערנסטן באדייט | ער האט חיזוק אויף די שווערסטע צרות | ער בייגט אראפ דעם קאפ - עס מוז נישט זיין ווי איך וויל | איך בין נישט דא אז עס זאל מיר זיין גוט - נאר מגלה צו זיין אז דער רבוש"ע איז גוט

א.

בין ענוה לענוה: דער חילוק צווישן גוי'אישע ענוה ביז אידישע ענוה

די פינטעלע איד איז א שטיק ענוה און שפלות

חכמינו ז"ל האבן מתקן געווען צו זאגן ביי דער נוסח פון 'הבדלה': "בין ישראל לעמים" - דער רבנו של עולם האט געמאכט א מוראדיגן הבדל צווישן אידן און גוים. איינס פון די פלעצער וואו דער דאזיגער 'הבדל' שטארט ארויס גאר שטארק, איז ביים ענין פון 'ענוה' און 'גאווה', אז א איד'ס גאנצער מציאות איז אוועקגעשטעלט אויף 'ענוה', און א גוי'ס גאנצער מציאות איז אוועקגעשטעלט אויף 'גאווה'; ווי דער פסוק זאגט עדות (דברים ז, ו): "לא מִרְבָּכָם מִלְּהֶעֱמִים חֶשֶׁק ה' בָּכֶם וַיִּבְחַר בָּכֶם כִּי אֶתֶם הַמְּעֻט מִלְּהֶעֱמִים" - דער רבנו של עולם האט חושק געווען אין כלל ישראל צוליב דעם וואס זיי האלטן זיך קליין. און ווי די גמרא שמועסט אויס (חולין פט.), אז ווען עס גייט גוט פאר א גוי - ווערט ער אינגאנצן בא'גדול'ט, אבער ווען עס גייט גוט פאר א איד - געדענקט ער אז דער רבנו של עולם האט אים מטיב געווען און ער שפירט זיך שולדיג פארן אויבערשטן.

דער גוי שפירט זיך ווי א גארנישט - אויב ער האלט זיך נישט גרויס

אין אנדערע ווערטער: יעדער גוי - אפילו דער גרעסטער שלימזל - האט ביי זיך א ציל, אז ער זאל איין טאג נאך זוכה זיין צו ווערן א 'בעל גאווה'! ער זאל זוכה זיין צו ווערן א 'יש'!

דער גוי'אישער ענוה איז בלויז א שיינע 'נימוס' - נישט קיין עכטער שפלות

אודאי זענען אויך פארהאן גוים וועלכע ארבעטן אויף 'ענוה'. אבער ביי זיי איז 'ענוה' א וועג וויאזוי צו זיין איידל און שייך צום צווייטן. דאס הייסט, 'ענוה' איז נאך א 'קנין' וויאזוי צו בויען מיין 'ישות', אז איך זאל זיין א געשמאקע פערזענליכקייט וועלכע טרעט נישט אויף 'יענעם', און יעדער זאל ליב האבן צו זיין אין מיין סביבה. אבער דאס רירט ככלל נישט אן די ריכטיגע מדה פון 'ענוה' אויף וואס א איד ארבעט. ווייל די אידישע 'ענוה' איז 'ביטול'! די אידישע ענוה איז א יסודות'דיגע צורה וויאזוי מען קוקט אן דעם מענטש - מיט אלע זיינע כוחות און כשרונות וואס ער פארמאגט אין זיך - אז אט דער גאנצער געשטעל איז באשאפן געווארן פאר איין ציל, אז דער רבנו של עולם זאל האבן צו וועמען נתגלה צו ווערן כביכול! עס דארף נתגלה ווערן צו דעם מענטש - זאכן וועלכע זענען העכער פון 'מענטש' - וואס דער גאנצער מענטש איז גארנישט מיט נישט קעגן דעם 'גילוי'! דעריבער פארשטייט ער: דער 'מרכז הבריה' איז נישט 'איד', דער 'מרכז הבריה' איז 'התגלות כבודו', נאר גראדע בין איך דער 'כלי' דערצו! אבער איך לעב נישט דא פאר 'מיר', נאר פארן אויבערשטן! איך בין נישט די 'זאך' - דער רבנו של עולם איז די 'זאך'!

ווייל זיין נפש איז א נפש פון גאווה, און טאמער וועט ער זיך האלטן בענוה - וואס וועט זיין פון אים? וואספארא ווערד און וואספארא חיות וועט ער דען האבן - טאמער ער וועט האלטן אז אלץ וואס ער פארמאגט איז פונעם אויבערשטן, און עס איז נישט זיין קרעדיט? ער וועט דאך זיין א אויסגעלאשענער מענטש, אן קיין שום שיות און חיות!

אפילו דער אידישער בעל גאווה - האפט נאך אמאל זוכה צו זיין צו 'ענוה'

וויידעראום, יעדער איד - אפילו דער גרעסטער מוצלח און פאפולערער מענטש - האט ביי זיך א ציל, אז ער זאל איין טאג נאך זוכה זיין צו ווערן אן 'עניו'! ער זאל זוכה זיין צו זיין בטל ומבוטל צום רבנו של עולם! ער זאל זוכה זיין צו וויסן אז ער האט נישט קיין שום אייגענע מציאות און עס קומט אים נישט קיין קרעדיט אויף גארנישט! ווייל זיין נפש איז א נפש פון 'ענוה', און ווילאנג ער האלט זיך גרויס - ווייסט ער ביי זיך אז ער איז זיך טועה און אז דאס איז נישט קיין אמת'דיגע חיות און שיות! ער שפירט ביי זיך אן אויסגעלאשנקייט און אפגעריסנקייט! און ער ווייסט בי זיך, אז בלויז ווען ער וועט אלעס צוריקקערן צום רבנו של עולם און פארשטיין, אז ער איז בלויז א 'כלי' וויאזוי דער רבנו של עולם איז זיך מגלה אויף דער וועלט - וועט אים ווערן גוט אויפן הארץ.

נקודות:

יעדער איד - אפילו דער גרעסטער מוצלח - האט ביי זיך א ציל, אז ער זאל איין טאג נאך זוכה זיין צו ווערן אן 'עניו'! ער זאל זוכה זיין צו זיין בטל ומבוטל צום רבנו של עולם! ער זאל זוכה זיין צו וויסן אז ער האט נישט קיין שום אייגענע מציאות און עס קומט אים נישט גארנישט!

יורדת למקום נמוך: דער צוגאנג צו תורה ומצוות - איך וויל ווערן א 'כלי' פארן אור ה'

וויאזוי גייט מען צו צום לערנען?

כדי צו פארשטיין, אז דער גאנצער מציאות פון א איד, איז בלויז א 'כלי' צו מגלה זיין דעם רבנו של עולם אויף דער וועלט, און נישט קיין מציאות פאר זיך - וועט מען עס אויסשמועסן בפרטיות כלפי 'לימוד התורה', און דאס וועט דינען אלס 'דוגמא' אויך אויף אלע אנדערע מצוות התורה.

אן 'אמת' שוועבט דער מענטש אן קיין יסודות

דער רבינו יונה שרייבט א לשון (שערי תשובה שער ג' אות קפד): **"האמת הוא מיוחד הנפש"** - דער גאנצער מציאות פון א מענטש האלט זיך אויף 'אמת', ווייל טאמער לעבט ער מיט פאלשע ידיעות און הנחות, איז זיין נפש ווי איך דער לופטן און האט נישט קיין 'יסוד' אויף וואס אנצולאנען. אויך אין זוהר הק' שטייט (תיקו"ז סז): אז 'אדם' איז גימטריא דעם מספר קטן פון 'אמת', ווייל דער מענטש באשטייט בלויז פון דאס ביסל אמת'ע דעת וואס ער האט אין קאפ. קומט דער פסוק און זאגט (מכא ז. כ): **"תתן אמת ליעקב"** - דער אויבערשטער איז דער וועלכער גיבט דעם 'אמת' פאר 'יעקב' (יעקב מיינט יעדער מענטש; ווי עס שטייט (ב"מ פד): **"שופרא דיעקב מעין שופריה דאדם הראשון"** - יעקב איז דער אדם השלם) א מענטש אליינס, פארמאגט נישט קיין שום אמת! ער דרייט זיך ארום אויף דער וועלט, און האט נישט קיין שום נקודה פון אן 'אדם' - זייענדיג אינגאנצן אויסגעשלאסן פונעם 'אמת' וועלכער איז דער 'יסוד הנפש'! נאר דער רבנו של עולם איז געקומען און אים געגעבן א מתנה, די תורה הקדושה - וועלכער ווערט אנגערופן 'תורת אמת', ווייל דאס איז דער איינציגער אמת וואס איז פארהאן אויף דער וועלט - און דעמאלט איז ער געווארן געווארן דעם 'אמת' דעמאלט איז ער געווארן א מענטש!

דעם אמת מוז מען באקומען פון אויבן דורך ביטול צו העכערן

אין אנדערע ווערטער: דא טוט זיך אפ א קעגנזייטיגע מציאות. פון איין זייט: אן 'אמת' איז דער מענטש קיין מענטש נישט! פון צווייטן זייט: אינעם באשאפונג פונעם מענטש, האט מען נישט אריינגעלייגט אין אים קיין 'אמת'! ער 'מצדד' איז לער און ליידיג פון אמת! אמת איז נישט עפעס וואס דער מענטשליכער נאטור האט א שייכות דערמיט! און פון די ביידע זאכן צוזאמען, שטעלט זיך צוזאם א מסקנא: דער מענטש האט נישט קיין שום מציאות! ווייל ער האט דאך נישט אין זיך דעם באשטאנדטייל וועלכע מאכט א מענטש פאר א מענטש! און דעריבער, ווען ער זעצט זיך לערנען די תורה הקדושה, 'תורת אמת' - דארף ער מכיר זיין: דער דאזיגער אמת קומט נישט פון מיר! דאס האט מיר דער רבנו של עולם געגעבן א מתנה! דער דאזיגער 'אמת' איז נישט געמאכט געווארן צו בויען מיין 'ישות', ווייל מיין 'ישות' האט נישט קיין שייכות מיט דעם 'אמת', נאר דער דאזיגער 'אמת' איז געמאכט געווארן צו אריינשיינען אין מיר עפעס וואס איז העכער פון מיין גאנצער 'איך'!

דער רבנו"ע לערנט תורה מיט א איד

בעפאר א איד זעצט זיך לערנען, דארף ער זאגן 'ברכת התורה' וואס דארט ברענגט מען ארויס: **"המלמד תורה לעמו ישראל"** - דו רבנו של עולם לערנסט מיט מיר תורה! איך קען נישט אליינס לערנען תורה, ווייל תורה דארף מען לערנען מיט דער הכרה אז איך בין ליידיג פון 'אמת', און יעצט וועל איך הערן אן 'אמת' וועלכע איז העכער פון מיין גאנצע מציאות! און אויב לערן איך תורה אויף אן אופן ווי א שיינע 'חכמה' וואס מיין גוטער קאפ פארשטייט עס גוט - איז דאס נישט קיין 'תורת אמת'! און דעריבער, מוז איך דא האבן א כח פון **"שכינה שונה כנגדו"** (תנ"כ"א פרק יח) - די שכינה זאל לערנען מיט מיר! און דעריבער בעט ער זיך ברחמים ותחנונים: **"והאר עינינו בתורתך"** - רבנו של עולם, קום לערן מיט מיר! איך וויל זיין דיינס א תלמיד! **"והערב נא את דברי תורתך בפנינו ובפניות עמך בית ישראל"** - דו באשעפער זאלסט זיס מאכן די 'דברי תורה', און נישט מיינע כשרונות זאלן עס זיס מאכן! עס זאל א געשמאק פון 'אמת', און נישט בלויז א געשמאק פון א שיינע סברא! קומט אויס, אז דער גאנצער צוגאנג פון א איד צו 'לימוד התורה' - נאך איידער ער הייבט אן לערנען - איז אויף אן אופן פון א 'כלי' ער וויל דא בלויז ווערן א 'כלי' וועלכע איז 'בטל' און טראגט אין זיך דעם געטליכן אמת!

אויב איך פארשטיי נישט דעם תוספות - איז דער חסרון אין 'מיר' נישט אין תוספות

דערנאך שפילט זיך אויך אפ די זעלבע 'ענוה' און 'ביטול' בשעת'ן לערנען: די גאנצע צורה וויאזוי א איד לערנט תורה - איז שטיק ענוה. ווען א גוי שטודירט עפעס א חכמה, האלט ער א גאנצן צייט פאר די אויגן זיין אייגענעם דעת און ער איז נישט מסכים צו קיין שום סברא אדער מיינונג, נאר אויב ער האלט אויך אזוי. עס איז נישטא אזא זאך ווי אראפבייגן דעם קאפ פאר א פריערדיגן חכם וועלכער האלט אזוי. ווידעראום, ווען א איד לערנט תורה, האלט ער א גאנצן צייט פאר די אויגן דעם 'ביטול' צו 'דעת תורה', די תורה זאגט אזוי! די משנה זאגט אזוי! תוספות זאגט אזוי! דער מגן אברהם זאגט אזוי! אויב בין איך זוכה צו פארשטיין מיט מיין שכל, די סברא פארוואס תוספות זאגט אזוי - איז גוט, און אויב פארשטיי איך נישט - בין איך דער פראבלעם! עס איז א 'לא זכיתי להבין'! אבער דער אמת איז דאס וואס די תורה זאגט, און נישט דאס וואס מיין שכל זאגט!

חכמת התורה איז א חכמה וועלכע איז געבויעט אויף אמונה און ביטול

נאכמער: אין דער תורה זענען פארהאן אזויפיל יסודות'דיגע זאכן, וועלכע הייבן נישט אן צו שטימען מיטן שכל אנושי; ווי למשל א 'גזירה שוה', עס שטייט דא 'הנה' און עס שטייט דארט 'הנה' - לייגט מען אריבער די דינים פון דער פרשה צו יענער פרשה. עס זענען פארהאן זאכן אין 'דיני ממונות' וואס מען פארשטייט נישט דעם ישרות דערפון, נאר עס איז א 'גזירת הכתוב'. בכלל זענען פארהאן ריזיגע חלקי התורה וועלכע זענען אינגאנצן פארהוילן און דער מענטשליכער

פארשטאנד קען עס נישט געהעריג אנכאפן; ווי אסאך פון די מעשיות וואס ווערן דערציילט אין תנ"ך, די 'חוקי התורה' וועלכע האבן נישט קיין טעם בנגלה, די אלע 'סודות התורה', 'רזין' און 'רזי דרזין', די אלע ענינים וואס וועלן זיין לעתיד לבוא, וואס כאטש עס זענען פארהאן גאנצע בלעטער גמרא דערויף - זאגט דער רמב"ם (הל' תשובה ט, ב), אז קיינער פארשטייט נישט וואס דארט וועט זיין, וכדומה אזויפיל ענינים אין תורה וואס א מענטש קען נישט געהעריג פארשטיין, און ער קען עס אנכאפן בלויז מיט אמונה דערין. און דער כלל דערין איז, אז מיר דארפן לערנען תורה מיט די 'דברי התורה' - מיט אמונה און מיט די כלים וואס מען האט אונז אויסגעלערנט וויאזוי מען לערנט תורה - און דעמאלט וועט דער רבנו של עולם מגלה פארן מענטש, די ידיעות וואס ער דארף וויסן - לויט זיין מדרגה וואו ער שטייט. און ווען ער וועט זיין אויף א העכערע מדרגה - וועט מען אים מגלה זיין מער, אבער ווילאנג מען איז עס אים נישט מגלה, דארף ער עס נישט וויסן; ווי די גמרא זאגט (חגיגה יא): **"במופלא ממך לא תדרוש"** - דו דארפסט נישט אלעס וויסן. און אויך שטייט (שם): **"אין לך עסק בנסתרות"** - עס זענען פארהאן זאכן וואס דו דארפסט נאכנישט וויסן.

מען קען נישט לערנען תורה אן קיין ביטול צו פריערדיגע און גרעסערע

די גמרא זאגט (סנהדרין קי): **"כל המהרהר אחרי רבו כאילו מהרהר אחרי השכינה"** - ווען א תלמיד לערנט תורה פון א רבי'ן, איז דער רבי ווי כביכול אליינס! ער טאר נישט מהרהר זיין קיין זיך כל שהוא אויף זיינע ווערטער! די גמרא זאגט (שבת קיב): **"אם ראשונים כמלאכים אנו כבני אדם"** - דער מרחק צווישן די פריערדיגע ביז אונז, איז ווי דער מרחק פון מלאכים ביז מענטשן! עס איז א פחד פון א הגדרה, וויאזוי א איד דארף זיין בטל צו די פריערדיגע דורות. און אזוי זענען מיר טאקע געווארן אויפגעצויגן פון קליינווייז אן, יעדער בחור און יעדעס אינגל ווערט מחונך דערצו, צו האבן א 'ביטול הדעת' צו צדיקים, צו א רבי'ן, צו גדולי ישראל, צו רבנים, צו תלמידי חכמים, צו ערליכע אידן, צו עלטערע אידן, צו א דור פריער, וכדומה. און דאס שאפט די צורה פון כלל ישראל אלס א פאלק וועלכע איז איינגעבויען און הכנעה'דיג - וועלכע איז ממש דער היפוך פון דער היינטיגער גוי'אישער וועלט, וואס מען איז מחנך נישט צו זיין בטל צו קיינעם, נאר צו זיין זעלבסטשטענדיג און אלעס אליינס אפ'מבין'ען און זאגן דערויף א דעה און א שיטה.

די הצלחה אין תורה איז געוואנדן אינעם מאס ענוה וואס דער ת"ח האט ביים לערנען

דערנאך שפילט זיך אויך אפ די זעלבע 'ענוה' און 'ביטול' נאכן לערנען: ווען א איד האט זוכה געווען צו זיצן ימים ושנים על התורה והעבודה, ביז ער האט קונה געווען א שטארקן קניין אין תורה, ער קען גאנץ ש"ס אויסנווייניג, אדער ער קען יעדן סעיף קטן אין גאנץ ד' חלקי שולחן ערוך - וועט ער ווערן אנגערופן א 'תלמיד חכם', ער איז א קלוגער תלמיד! ווייל זיין גאנצע חשיבות איז, אז ער געדענקט גוט 'וואס שטייט' - נישט

ווען א איד לערנט תורה, האלט ער א גאנצן צייט פאר די אויגן דעם 'ביטול' צו 'דעת תורה', די תורה זאגט אזוי! די משנה זאגט אזוי! תוספות זאגט אזוי! דער מגן אברהם זאגט אזוי! אויב בין איך זוכה צו פארשטיין מיט מיין שכל, די סברא פארוואס תוספות זאגט אזוי - איז גוט, און אויב פארשטיי איך נישט - בין איך דער פראבלעם!

~

דער אמת'ער תלמיד חכם זוכט ווי ווייניגער צו דארפן זיין א 'מחדש'! און אפילו ווען ער איז יא מחדש אן אייגענעם חידוש אין תורה, זאגט ער: **"דער אויבערשטער האט מיר ליכטיג געמאכט"**, ווייל ער פארשטייט, אז די תורה איז נישט געמאכט געווארן זיך צו בויען דערמיט, נאר צו ווערן בטל דערצו!

אלעמאל דארף
א איד טראכטן,
אז די סיבה
פארוואס ער
וועט פאלגן די
תורה און טון
אדער נישט טון
אזי, כדי צו ווערן
א 'כלי' פארן אור
ה' וועלכע קומט
אראפ דורכן
צינור פון דער
מצוה! אלץ וואס
ער טוט איז נישט
'צו זיין' - נאר
'נישט צו זיין'!

האט אויסגעשמועסט - איז א דוגמא צו ווייזן
דעם צוגאנג וואס א איד דארף האבן כלפי
יעדע מצוה אין דער תורה, צי איז דאס 'בין
אדם לחבירו'; ווי טיילן צדקה, העלפן אנדערע
אידן וכדומה, צי איז דאס 'בין אדם למקום'; ווי
לייגן תפילין און דאווענען דריי תפלות א טאג
וכדומה, צי איז דאס נסיונות פון 'קום עשה', צי
איז דאס נסיונות פון 'שב ואל תעשה' - אלעמאל
דארף א איד טראכטן, אז די סיבה פארוואס ער
וועט פאלגן די תורה און טון אדער נישט טון אזי,
כדי צו ווערן א 'כלי' פארן אור ה' וועלכע קומט
אראפ דורכן צינור פון דער מצוה! אלץ וואס ער
טוט איז נישט 'צו זיין' - נאר 'נישט צו זיין'! נישט
צו בויען זיין 'יש' - נאר צו מבטל זיין דעם 'יש'
פארן אמת'דיגן 'יש', דער 'היה הוה ויהיה'. און
אט דער ביטול שטעלט אוועק די גאנצע צורה
פון כלל ישראל.

קלאר, אז די תורה איז העכער פון 'שכל האנושי',
עס איז נישט 'איך', נאר עס איז בלויז א מתנה
פון הימל! און אזא סארט תלמיד חכם, איז זוכה
צו א געוואלדיגע סייעתא דשמיא אין תורה, ער
איז זוכה אויפצוכאפן שנעל און גיך דעם ריכטיגן
מהלך אין א סוגיא! ער איז זוכה צו געדענקען
אלץ וואס ער לערנט! ער איז זוכה צו מכין
זיין 'לאמיתה של תורה' און 'לאסוקי שמעתתא
אליבא דהלכתא'! ער איז זוכה צו מחדש זיין
ריכטיגע חידושים נפלאים אין תורה! ווייל דער
'נותן התורה' וועלכער רוהט מיט אים און לערנט
מיט אים - העלפט אים אויף טריט און שריט מיט
געוואלדיגע מתנות.

**יעדע מצוה דארף מען טון מיט הכנעה נישט
צו בויען דעם 'יש'**

דער צוגאנג צו 'לימוד התורה' - וואס מען

אז 'ער פאבריצירט אייגנס!' דער אמת'ער תלמיד
חכם זוכט ווי ווייניגער צו דארפן זיין א 'מחדש',
נאר טרעפן ווי די פריערדיגע האבן שוין גערעדט
דערפון און זיך בויען אויף זיי! און אפילו ווען
ער איז יא מחדש אן אייגענעם חידוש אין תורה,
זאגט ער נישט: **"עס איז מיר אייגענפאלן"**, נאר
ער זאגט: **"דער אויבערשטער האט מיר ליכטיג
געמאכט"**, ווייל ער פארשטייט, אז די תורה איז
נישט געמאכט געווארן זיך צו בויען דערמיט, נאר
צו ווערן בטל דערצו! דער אמת'ער תלמיד חכם
איז זוכה צו א געוויסע 'השראת השכינה' - וועלכע
קומט צוזאמען מיט תורת ה' - וואס אויף דעם
איז געזאגט געווארן דער מאמר חז"ל (תענית ז.):
"תורה יורדת ממקום גבוה למקום נמוך" - די
ריכטיגע השגה און השראה פון תורה, קען מען
נאר באקומען דורכן ביטול און שפלות וואס מען
האט צו תורה! נאר דורכדעם וואס מען ווייט

ג.

ישמעו ענוים וישמחו: נישטא קיין גרעסערע געשמאק ווי דאס לעבן פון אן עניו

דער 'גאווה'
וועלכע האט
אפיציעל
געדארפט בויען
דעם מענטש
און אים מאכן
מער צופרידן און
פרייליך - האט
געטון ממש דאס
פארקערטע!
עס האט אים
אריינגעפירט
אין א פינסטערע
און זויערע
וועלט! די גאווה
האט גענומען א
וועלט, וועלכע
איז באשאפן
געווארן צו זיין
א 'פרוידור' צום
'גן עדן', און עס
געמאכט ממש
פאר א 'גיהנום'

ממש א 'טעם גן עדן' אויף דער וועלט! ווייל באמת
איז נישטא קיין גרעסערע שטעטעס און תענוגים
פון תורה! ווי מען ווייט די אלע מעשיות פון
פארציטישע תלמידי חכמים, גאונים און צדיקים
וועלכע האבן זיך ממש נישט געקענט אוועקרייסן
פון די תורה! זיי האבן געשפירט דעם "כי הם
חינו ואורך ימינו" און דעם "כל הפורש ממך
כפורש מן החיים", זיי האבן זיך נישט געקענט
אפשיידן פון תורה קיין איין רגע! ווייל די תורה
איז געווען זייער 'גן עדן' און זייער 'חיות'! קומט
אויס, אז דורך ענוה קען א מענטש לעבן אזא
מין לעבן, וואס עס איז נישטא קיין בעסערע
און שענערע לעבן ווי דאס. ער לעבט זיך א
זיסע לעבן! א געשמאקע לעבן! א צופרידענע
לעבן! א פרייליכע לעבן! א העכערע לעבן! עס
איז מורא'דיג ווי ווייט ענוה קען אים ברענגען.

**דער בעל גאווה קען נישט שעפן חיות פון
יענע וועלט**

ווידעראום, דער מענטש וועלכער איז א 'בעל
גאווה', איז זיין גאנצער 'דא זיין' א חידה סתומה.
ווייל צו אננעמען אז עס איז דא א 'יענע וועלט',
א 'גן עדן' און 'גיהנום' - איז אים זייער שווער,
ווייל ער וויל נישט אננעמען עפעס וואס ער
פארשטייט נישט געהעריג. און אפילו אויב ער
וועט עס אננעמען - כדי נישט צו זיין דער
אויסגעשפראכענער אפיקורס - וועט ער אבער
נישט קענען קובע זיין זיין לעבן אויף דער הנחה
און שעפן חיות דערפון, ווייל ער איז נישט
מסכים איינצוגיין אויף אזא מאס ביטול און
אמונה, צו לעבן און זיין צופרידן מיט עפעס א
תכלית וואס ער זעט נישט און פארשטייט נישט.

**זיין געוויסן פייניגט אים: פארוואס דריי איך
זיך אויף דער וועלט?**

עס איז נישטא די ווערטער וויאזוי
אויסצומאלן דעם צער און ביטערן גיהנום
אויף דער וועלט - וואס דער 'בעל גאווה'
גייט דורך יעדע מינוט פון זיין לעבן! עס איז
נישטא קיין גרעסערע צער און פארלירונקייט,
קיין גרעסערער 'עולם התהוה' ווי דאס! זיין
געוויסן הערט נישט אויף צו פייניגן און נודזשן:
"וואספארא ביטערע וויץ איז די גאנצע וועלט?!"

עס איז דא א 'גן עדן' און 'גיהנום' וואס ער האט
קינמאל נישט געזען און ער פארשטייט נישט
געהעריג וואס דאס איז! און אט דער 'ביטול' איז
זייער שווער צו פועל'ן ביי אזא סארט מענטש,
ווייל זיין גאווה לאזט אים נישט. און דערפאר
איז 'ענוה' מסוגל אויף 'אמונה', ווייל איינמאל
ער וועט קונה זיין די מדה פון ענוה - וועט ער
שוין אויטאמאטיש גלייבן אין אלע עניני אמונה,
ווייל דער גאנצער שטער - וועלכער האט אים
אפגעהאלטן פון גלייבן - איז שוין אוועקגעפאלן.

**דער 'עניו' ווייט אז מען איז דא זיך צו
צוגרייטן צו יענע וועלט**

דער מענטש וועלכער איז אן 'עניו' און א
'מאמין' - האט א קלארן הסבר אויף זיין גאנצן
'דא זיין' אויף דער וועלט, און אויף אלץ וואס
ער גייט דורך דורכאויס די יארן וואס ער איז
דא. ווייל ער ווייט קלאר, אז א מענטש געפונט
זיך דא אויף דער וועלט פאר א שטיק צייט, און
דערנאך גייט ער ארויף אין 'עולם העליון' וואס
דארט לעבט מען פאר 'נצח נצחים'. און ער
גלייבט באמונה שלימה, אז דאס גאנצע 'דא זיין'
אויף דער וועלט, איז בלויז כדי זיך צו קענען
דא אנגרייטן פארן תכלית הנצח! דעריבער איז
זיין לעבן טייער ביי אים, דאס לעבן טראגט
מיט זיך אן ערנסטן ציל און משמעות און אלעס
איז מיושב. און כאטש ער לעקט נישט קיין
האניג אויף דער וועלט, און ער גייט זיך דורך
זיינע שוועריקייטן און יסורים - ווערט ער נישט
בעצבוב דערפון, ווייל ער ווייט אז דא דארף
מען נישט הנאה האבן און זיין באקוועם, ווייל
דא איז בלויז א דורכגאנג וואו מען גרייט זיך אָן
צום ריכטיגן 'מקום העידון', וואס דערפאר לוינט
זיך אלע יסורים פון דער וועלט!

**דער עניו קען זוכה זיין צו האבן דעם גן עדן
אויף דער וועלט**

טאמער א מענטש איז זוכה צו גיין נאך
העכער, איז ער זוכה צו באקומען א טעם אין
תורה און עבודת ה'. און דעמאלט איז די וועלט
נישט בלויז א דורכגאנג צום גן עדן, נאר עס איז
דער גן עדן אליינס! א איד קען זיך מתענג זיין
מיט די שטעטעס פון די תורה - אז ער זאל שפירן

גאווה און ענוה - שמחה און עצבות
אמאל קען א מענטש מיינען, אז דער
איסור צו זיין א 'בעל גאווה' נעמט אוועק א
געוויסע הנאה פונעם מענטש, וואס טאמער ער
וואלט ווען געמעגט זיין א בעל גאווה און זיך
גרויסהאלטן מיט אלע זיינע מעלות בפני קהל
עם ועדה - וואלט אים געווען בעסער אויפן
הארץ. אבער דער אמת איז פונקט פארקערט,
ווי מער א מענטש איז א 'בעל גאווה' - אלץ
מער ווערט אים אומעטיג אויפן הארץ! אפילו
אויב אויף דער מינוט שפירט ער זיך גוט - אבער
עס דויערט נישט לאנג און ער טראסקעט אראפ
און פאלט אריין אינעם גרעסטן עצבות און
מרה שחורה. ווידעראום, ווי מער א מענטש איז
אן 'עניו' - אלץ מער ווערט אים פרייליך און
גוטמטיג אויפן הארץ, ווי מען וועט מסביר זיין

בדרך סגולי: ענוה ברענגט אמונה

דער סטייפלער שרייבט, אז אויב א מענטש
האט אמאל בלבולים און נסיונות אין 'עניני
אמונה' - זאל ער ארבעטן אויף 'ענוה'. ווייל
די מדה פון 'ענוה' האט אין זיך א געוואלדיגע
סגולה ממשיך צו זיין 'אמונה' אויפן מענטש.
און דער הסבר איז, ווייל דארט וואו עס איז דא
'ענוה' - רוהט דער רבנו של עולם, און איינמאל
עס איז דא 'השראת השכינה' ביי אים, וועט ער
שוין כאילו זען אלעס מיט די אויגן! ער וועט
שוין באקומען א הכרה אין אלע 'עניני אמונה'

**בדרך פשוט: נאר דער 'עניו' איז גרייט זיך
מבטל צו זיין צו דער אמונה און לעבן דערמיט**

חוץ פונעם 'דרך סגולי' פארוואס 'ענוה'
ברענגט 'אמונה' - קען מען עס אויך מסביר
זיין באופן פשוט: די שוועריקייט צו גלייבן אין
די 'עניני אמונה' איז נישט ווייל עס פעלט דער
'מהיכי תיתי', ווייל די גאנצע אמונה איז הערליך
אוועקגעשטעלט אויף שכל'דיגע און נארמאלע
ראיות; ווי יציאת מצרים, קריעת ים סוף, מתן
תורה און אזוי ווייטער. נאר די שוועריקייט פון
'אמונה' איז, אז עס פאדערט פונעם מענטש א
'ביטול'! דער מענטש דארף זיך אראפבייגן דעם
קאפ און מודה זיין, אז עס איז דא אן אמת וואס
ער זעט נישט מיט די אויגן! ער מוז מודה זיין אז

דרכי הצדיקים

סיפורי קודש בדרכם של רבותינו הק' זי"ע

הרה"ק בעל 'צבי לצדיק' מבלאזוב זי"ע
- יו"ד ה' ניסן

עס האט דאך נישט קיין שום פשט! מען דרייט זיך און פרייט זיך פאר זיבעציג אכציג יאר, מען וויינט און מען לאכט, דא ליידט מען צרות און דא שמיכלט מען אז מען איז ענדליך פטור געווארן פון דער צרה, באלד קומט אונטער א פרישע צרה, און אזוי פליהט דורך דאס לעבן, און מען טרעפט זיך אין קבר. און פארוואס? וואס האט מען געהאט דערפון? וואו זענען אלע הנאות און תענוגים? וואו זענען אלע צרות און יסורים? אלעס איז פארשוואונדן און עס איז גארנישט געבליבן דערפון! פארדעם דריי איך זיך נאך זיבעציג יאר, און דערנאך ליגן אין קבר ווי א 'דומם' אויף אייביג! דאס איז די תכלית פון מיין לעבן! עס וואלט דאך שוין בעסער געווען צו זיין א קוה - וועלכע האט נישט קיין שכל און ווייסט נישט אז זי וועט איין טאג שטארבן! די קוה איז זיך מחיה מיט איר פאשע אין שטאל, און ליידט נישט קיין שום פראבלעמען! די קוה דארף נישט נעמען קיין טאבלעטן פאר גייסטישע פראבלעמען, ווייל ער האט נישט דעם שכל וועלכער פייניגט. נו, צו וואס האט מיר אויסגעפאלט דער שכל? פארדעם האב איך באקומען שכל - און דערמיט געווארן געקרוינט אלס קעניג פון דער בריאה - כדי אז איך זאל זיך פרעגלען אין יסורים, נישט וואוסנדיג פארוואס איך בין דא?!"

טאמער ליידט ער נאך אויך 'יסורי הגוף' - האט ער א דאפלטן משבר

דאס אלעס איז געזאגט געווארן, אפילו אין פאל וואס דער מענטש האט אלץ וואס ער דארף, ער ליידט נישט קיין שום הונגער און קרענק, ער האט נחת פון די קינדער און שלום בית אויפן העכסטן פארנעם. אבער געווענליך איז נישטא אזא זאך, יעדער מענטש גייט זיך דורך זיינע צרות און יסורים לתיקון הנפש. און דאס ווארפט אריין דעם בעל גאווה אין נאך א גרעסערן עצבות. ווייל א 'בעל גאווה' לעבט דאך 'פאר זיך', אלעמאל איז ער פארנומען, אז עס זאל אים זיין גוט און אז ער זאל האבן תענוג און הנאה. דערפאר, ווען זאכן גייען נישט ווי ער האט געוואלט, נאר פארקערט, ער האט נישט קיין פרנסה בהרחבה, אדער ער האט נישט אזויפיל נחת פון די קינדער וכדומה - האלט ער עס נישט אויס! סיי ווייל דאס איז ממש קעגן זיין גאנצע פלאן, וואס ער האט געוואלט מאכן א לעבן אויף דער וועלט און דא גייט עס אים נישט, און סיי ווייל ער האט זיך נישט מיט וואס מחזק צו זיין אויף די יסורים, ווייל ער איז נישט גרייט אראפצובייגן דעם קאפ און זאגן אז דאס איז אלעס א 'תיקון הנפש', ווייל דאס איז עפעס וואס ער קען נישט זען און שפירן. און דערפאר, איז זיין לעבן ביטער ווי גאל! קומט אויס, אז דער 'גאווה' וועלכע האט אפיציעל געדארפט בויען דעם מענטש און אים מאכן מער צופרידן און פרייליך - האט געטון ממש דאס פארקערט! עס האט אים אריינגעפירט אין א פינסטערע און זויערע וועלט! די גאווה האט גענומען א וועלט, וועלכע איז באשאפן געווארן צו זיין א 'פרוודור' צום 'גן עדן', און עס געמאכט ממש פאר א 'גיהנום'.

זיך צו פילן עכט גוט - נאר מיטן טוב ה'

כלל הדברים: יעדער מענטש זוכט צו האבן א גוט לעבן און זיך צו פילן גוט. דארף מען וויסן, אז 'גאווה' מאכט קיינעם נישט גוט פילן! 'גאווה' איז א גרויסע' פרעשור אויפן קאפ און ברענגט גאר אסאך נפשיות'דיגע קרענק און פראבלעמען - אפילו אויף דער וועלט - אפגעווענדט פון וואס עס ברענגט אויף יענער וועלט. 'גאווה' - און אזוי אויך אלע 'תאוות' - גיבט א געוויסע געשמאקן הרגש פאר איין מינוט, וואס דעמאלט דוכט זיך אים אז ער פילט גוט, אבער עס נעמט נישט לאנג און דער באלאן ווערט צוקראכט... נישט בלויז וואס ער פילט נישט גוט דערמיט, נאר ער שפירט זיך עקלדיג און איבריג אויף דער וועלט. ווידעראום, די וועלט פון ענווה איז די ריכטיגע גוטע וועלט, וועלכע מאכט באמת גוט פילן דעם מענטש! ווייל איך דער וועלט פון ענווה איז מען נישט פארנומען צו פילן גוט מיט 'זיך', נאר דאס איז א וועלט וואו מען פילט גוט מיטן אויבערשטן! מען איז זיך מבטל אלס 'כלל' צו קענען דורכפירן דעם 'טוב' וואס דער רבנו של עולם וויל דורכפירן! איך פיהל נישט גוט מיט 'מיין זאך', איך פיהל וואו דער רבנו של עולם איז דער 'טוב ומטיב'! איך בין דער זייטיגער צוקוקער וועלכער זעט און איז מגלה, ווי דער רבנו של עולם טוט גוט מיט יעדן איינעם: ער טוט גוט מיט מיר! ער טוט גוט מיט יענעם! ער טוט גוט מיט די גאנצע וועלט! ער איז א שטיק גוט! און ווי מען זאגט ביים דאווענען: "הטוב שמך ולך נאה להודות" - וואו עס איז דא עפעס גוט, איז עס דו! דו רבנו של עולם ביסט גוט! און דערפאר קומט זיך דיר צו לויבן! איך נעם נישט קיין קרעדיט פאר קיין שום גוט - אפילו אויב עס איז דורכגעגאנגען דורך מיר, און נישט מיר קומט צו לויבן, נאר 'לך' - דיר רבנו של עולם, 'נאה להודות' - קומט צו לויבן! ווייל דו רבנו של עולם ביסט דער 'טוב שמך'.

שהיה אז בן חמש ושמונים שנים, ובאותה תקופה היה זה נחשב לאריכות ימים מופלגת. הרה"ק מבלאזוב נסע כמה פעמים אל הרה"ק מצאנו זי"ע יחד עם אחיו הצעיר הרה"ק מביקאווסק. פעם אחת אירע בעיר בלאזוב שהוציאו לעז על איזה שוחט, עד שהקהילה פיטרה אותו מהליות השוחט דמתא. ובאמת היה שוחט זה ירא שמים, אלא שהיו לו שונאים שהעלילו עליו דברים אשר לא כרת, כדי לקפח את פרנסתו. הלך השוחט ושפך את מר לבו לפני הרה"ק מצאנו שקיפחו את פרנסתו על לא דבר, שמע הרה"ק מצאנו את תרעומתו וקיבל את דבריו, אבל לא ענה לו שום דבר. תקופה קצרה אח"כ הגיעו הרה"ק מבלאזוב עם אחיו הרה"ק מביקאווסק לצאנו כדרכם. והנה הרה"ק מצאנו נהג אחר ה'טיש' כליל שב"ק לסדר את סדר הכיבודים של העליות לתורה ביום שב"ק, וחתנו הרה"ק מבייטש זי"ע נכנס אצלו לעסוק עמו בענין זה. ובדרך כלל כאשר היו האחים הק' מבלאזוב וביקאווסק מגיעים לצאנו, היה הרה"ק מצאנו נותן עליה להרה"ק מבלאזוב לפני אחיו הרה"ק מביקאווסק, שהרי היה מבוגר ממנו. אכן בפעם הזאת שהגיעו, כאשר אמר הרה"ק מבייטש ששני האחים הק' לבית דינוב נמצאים, אמר לו הרה"ק מצאנו: 'רבי מאיר איז דאך עלטער' (הרי רבי מאיר - מביקאווסק - מבוגר יותר), ולכן הורה להקדימו בעליה לתורה לפני אחיו הרה"ק מבלאזוב. תמה הרה"ק מבייטש: 'דער שווער האט פארגעסן? רבי הערש מילעק איז דאך עלטער!' (וכי חותני שחכ? ר' צבי אלימלך - מבלאזוב - הוא הרי מבוגר יותר!), אבל הרה"ק מצאנו התעקש ואמר כי רבי מאיר מבוגר יותר. ראה הרה"ק מבייטש כי מנוי וגמור אצל הרה"ק מצאנו לומר כך, ולא הוסיף להתווכח עמו. ומיד כשסיים לסדר את העליות, הלך אל בית האכסניה של הרה"ק מבלאזוב, ואמר לו: 'דער שווער האט עפעס אויף דיר' (יש לחותני איזה דבר עליך), כי אם הוא אומר שרבי מאיר מבוגר ממנו, ודאי הוא מפני שיש לו בליבו עליו. מיד רץ הרה"ק מבלאזוב לבית הרה"ק מצאנו, ושאל אותו: 'דער רב ווייסט נישט אז איך בין עלטער פון מיין ברודער?' (וכי הרב אינו יודע כי אני מבוגר מאחי?), אמר לו הרה"ק מצאנו: 'אז ס'איז דא א שוחט וואס מען איז אים מקפח די פרנסה, און דער רב טוט גארנישט, איז דער רב נישט עלטער, ביסטו נישט עלטער...'. (אם יש שוחט שמקפחים את פרנסתו, והרב אינו עושה שום דבר, אין הרב מבוגר יותר, ולכן אין אתה מבוגר...). אמר לו הרה"ק מבלאזוב: 'איך האב גארנישט געוואוסט, מ'האט מיר נישט געזאגט, איך ווייס נישט פון די גאנצע מעשה. איך זאג צו דעם רב, אזוי ווי איך קום נאהיים, וועל איך אלעס מסדר זיין על הצד היותר טוב, ס'וועט זיין אלעס גוט'. (לא ידעתי מן הדבר, ולא אמרו לי, איני יודע מכל המעשה. אני מבטיח להרב, עם בואי לביתי, אסדר את הכל על הצד הטוב ביותר, ויהיה הכל טוב). אמר לו הרה"ק מצאנו: 'נו, אויב אזוי, ביסטו טאקע עלטער...'. (נו, אם כן, אתה אכן מבוגר...).

• הרה"ק רבי דוד מדינוב זי"ע [בן הרה"ק בעל בני יששכר זי"ע] הותיר אחריו זרע ברח' שלושה צדיקים מופלגים, הלא המה בנו הגדול הרה"ק רבי ישעיה הערץ זי"ע שהיה ממלא מקומו ברבנות בעיר דינוב, הרה"ק רבי צבי אלימלך מבלאזוב זי"ע, והרה"ק רבי מאיר מביקאווסק זי"ע. רבי ישעיה הערץ היה איש קדוש מאד, והתפרסם גם כבעל מופת מופלג כאשר פעל מופתים גלויים לרוב. והיו כמה צדיקים שלא הסכימו עם דרכו הזאת, וביניהם גם הרה"ק מראוואדוב זי"ע שהיו לו טענות על כך, כי סברו שאין זה דבר ראוי לעשות מופתים בהתגלות גדולה שכזו. ואכן רבי ישעיה הערץ לא האריך ימים, ונפטר בקיצור ימים ושנים. ויהי בעת הלוייה פנה אחיו הרה"ק מבלאזוב אל ארונו, ואמר לו: 'ווער האט דין געהייסן זיך אזוי אויפפירן? ווער האט דין געבעטן?' (מי צוה לך להתנהג כך, מי ביקש זאת מך), והתכוין לומר שזו היתה הסיבה לכך שלא האריך ימים. • אכן הרה"ק מבלאזוב בעצמו הקפיד מאד להסתיר את מדרגותיו, והיו לו בזה ענינים טמירים ונעלמים. אחת מן ההסתרות הגדולות שהעמיד הרה"ק מבלאזוב סביבו, היה הגבאי שלקח לו להיות האיש אשר על ביתו, שהוא היה איש פשוט מאד, בחור מבוגר ושמו 'גימפל', והוא היה כל המוציא והמביא בחצר בלאזוב, והתנהג שם כ'בעל הבית' ממש. והיה עומד על משמרתו בתקיפות גדולה, ונעשה עם ציבור החסידים ככל העולה על רוחו. עם כל אדם שהגיע לבלאזוב היה שומר 'חשבונות' ו'פאליטיק' לפי הישר בעיניו, ואם היה לו איזה 'חשבון' עם אחד החסידים, אפילו אם היה איש מכובד ביותר, לא היה נותן לו להיכנס אל הרה"ק מבלאזוב, והלה היה יכול להמתין ימים ארוכים ממש, עד שנתן לו להיכנס. ובעיני כל רואה היתה שליטה זו של 'גימפל' בבית הרה"ק מבלאזוב לפלא גדול, כי היה נראה להדיא שהרה"ק מבלאזוב שותק ומעלים עין על כל מעללי, ובזה הוא נותן לו רשות לעשות ככל העולה על רוחו בלי שיאמר לו דבר. אבל באמת היה דבר זה חלק ממסכת ההסתרה שגור הרה"ק מבלאזוב על עצמו, ואכן כמה פעמים התבטא הרה"ק מבלאזוב: 'ווען דער ברודער וואלט געהאט אזא גימפל, וואלט ער מער מאריך ימים געוועה' (אילו היה לאחי - רבי ישעיה הערץ - 'גימפל' כזה, היה מאריך ימים יותר). והנה אחר הסתלקותו של הרה"ק מבלאזוב נשתנה 'גימפל' לגמרי והיה לאדם אחר ממש, עד שלא יכלו להכיר עליו כלל מה שהיה פעם. כי נהיה ממש איש חסיד רגיל והקים משפחה, ולא היה אותו 'גימפל' כלל. ויהי לפלא, כי היה נראה כאילו שהתלבשה בו איזו רוח מיוחדת כדי לשמור על אריכות ימיו של הרה"ק מבלאזוב... ואכן הרה"ק מבלאזוב האריך ימים הרבה עד שנת תרפ"ה,